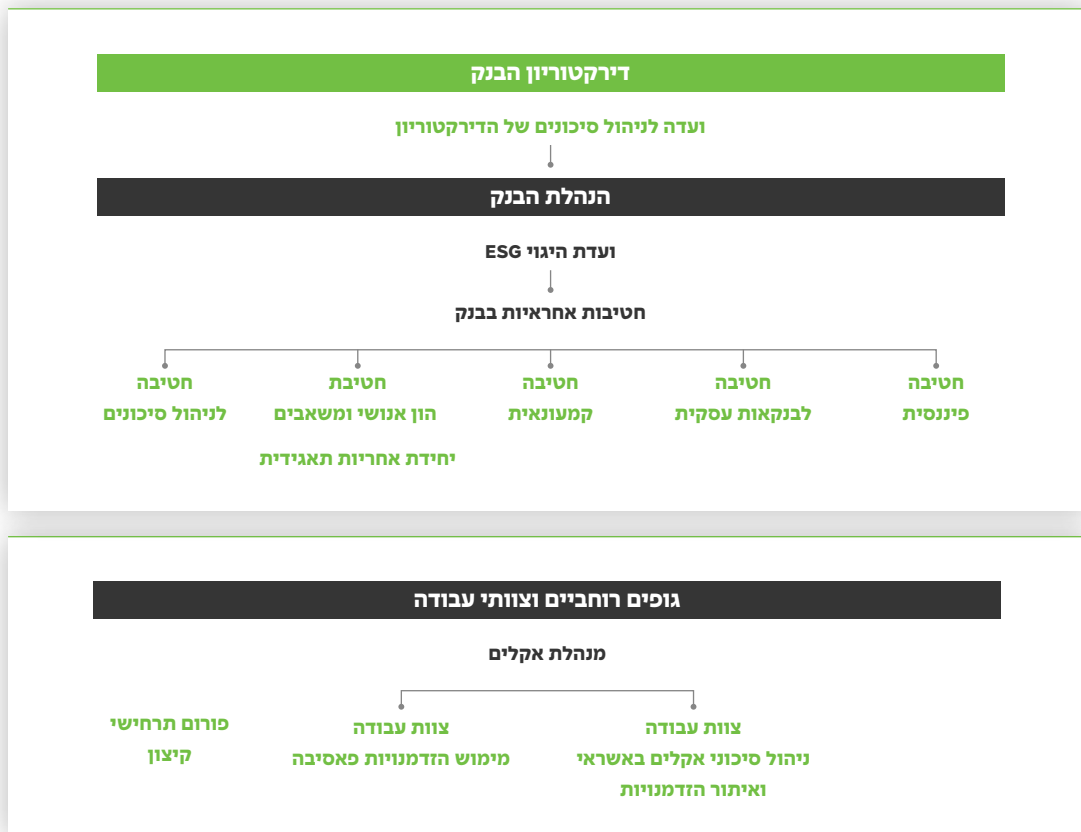


אקלים וסביבה . Environment

קבוצת מזרחי-טפחות רואה חשיבות רבה בניהול ההיבטים הסביבתיים הנוגעים לפעילותה ובכללם היערכות לשינויי האקלים וקידום יוזמות סביבתיות. זאת באמצעות צריכת משאבים אחראית וניהול הביצועים הסביבתיים, ניהול הזדמנויות וסיכוני אקלים וסביבה ותמיכה בלקוחות במעבר לכלכלה דלת פחמן, כדוגמת קידום ומימון אשראי סביבתי.





פיקוח הדירקטוריון, ההנהלה וחטיבות הבנק על תחומי אקלים וסביבה

מליאה וועדות הדירקטוריון

הדירקטוריון נושא באחריות לעסקי הבנק ולאיתנותו הפיננסית. מעורבותו בתחום האקלים באה לידי ביטוי במסגרת הפעילות השוטפת של מליאת הדירקטוריון ובוועדות השונות. דירקטוריון הבנק אחראי להתוות ולאשר את עקרונות מדיניות ניהול סיכונים אקלים וסביבה, וכן לוודא כי עקרונות אלה מיושמים בפועל ותומכים באסטרטגיית העסקית של הבנק. הדירקטוריון מקבל דיווחים על היערכות הבנק לשינויי האקלים על היבטיה השונים, כמו גם היבטים סביבתיים נוספים באמצעות הנהלת הבנק ומומחי תוכן. בשנת 2023 נערכו מספר דיונים בוועדה לניהול סיכונים ובמליאת הדירקטוריון בנושא אקלים וסביבה שכללו עדכון בהתקדמות הבנק בהיערכות להטמעת היבטי האקלים והסביבה בפעילות הבנק. הדירקטוריון מקיים דיון חצי שנתי בנושא סיכונים האקלים וסיכונים סביבתיים. ועדות הדירקטוריון השונות אחראיות לדון בהיבטי אקלים, אם הם בממשק עם תחומי האחריות שלהן.

ועדת ניהול סיכונים

ועדת ניהול סיכונים היא הוועדה המרכזת את האחריות לניהול היבטי אקלים מטעם דירקטוריון הבנק. סמכותה של ועדה זו כוללת דיון בנושאים ובמדיניות הקשורים לניהול ולבקרה של הסיכונים בבנק ובכללם באסטרטגיית הסיכון הכוללת ובתיאבון הסיכון, וכן גיבוש המלצות לדירקטוריון הבנק בנושא.

ממשל תאגידי וניהול היבטי אקלים וסביבה

בשנים האחרונות, גוברת המודעות הגלובלית להשפעות אפשריות של שינויי האקלים על המערכות האקולוגיות, החברה והמערכת הפיננסית העולמית. בשנים הבאות, השפעות אלו צפויות להימשך, להתעצם ולהוות אתגר מרכזי למדינות העולם. קבוצת מזרחי-טפחות רואה חשיבות בהיערכות להשפעות אלה ולמשמעויות הנובעות מהם, ואף שואפת לצמצם את ההשפעות הסביבתיות השליליות שלה.

הקבוצה פועלת במקצועיות ובאחריות להרחיב את היערכותה לסיכונים העלולים לנבוע משינויי האקלים. זאת בהתאם לדרישות הרגולטור בארץ ובהתבסס על הפרקטיקות הגלובליות המקובלות, תוך היערכות לביצוע התאמות נדרשות במגזרי פעילותה השונים, לטובת כלל מחזיקי העניין ויציבות המשק הישראלי.

בנוסף לכך, הקבוצה פועלת בשנים האחרונות בדרכים שונות ומגוונות לצמצם את ההשפעות הסביבתיות שלה, הן כמוסד פיננסי המממן גופים ופרויקטים שונים, והן כגוף עסקי העושה שימוש במשאבים לצורך פעילותו.

בשנת 2023 פרסם הבנק את דו"ח האקלים (TCFD) הראשון שלו, העוסק בהיערכותו לניהול סיכונים והזדמנויות הנובעים משינויי האקלים, באופן נרחב ומקיף. דו"ח זה היה אבן דרך משמעותית בהיערכות של הבנק להטמעת היבטי האקלים בכלל הפעילות. בהמשך לפרסום דו"ח האקלים הראשון, שפורסם כדו"ח ייעודי ונפרד, החל מהדו"ח הנוכחי, מדווח הבנק לציבור על התקדמות הטמעת היבטי האקלים, פעולות וביצועים בתחום, במסגרת דו"ח ה-ESG (Environmental, Social and Governance) המאוחד של הבנק.

פרק סביבה ואקלים כולל דיווח על היערכות להטמעת היבטי אקלים בבנק, כמו גם ביצועים והיבטים סביבתיים נוספים. הפרק עוסק בהיבטי אקלים וסביבה באופן אחוד, מתוך תפיסה כי היבטי אקלים וסביבה הם נדבכים המשלימים אחד את השני, והוא מהווה תחליף לדו"ח האקלים ולפרק הסביבה במתכונתם הקודמת. במקומות בהם מופיעה התייחסות נפרדת להיבטי אקלים והיבטים סביבתיים אחרים, מצוין באופן ייעודי כי הכתוב מתייחס לאחד מהיבטים אלו.

תחומי אקלים וסביבה מנוהלים בבנק כחלק מתחום ה-ESG. ככאלה, הם נמצאים באחריות משותפת של מנהלת חטיבת הון אנושי ומשאבים (שהיא מנהלת סיכון ה-ESG בבנק), והחטיבות האחרות של הבנק המובילות את ניהול היבטי האקלים בתחומים השונים. כל חטיבה לפי עיסוקה, ובפיקוחו של הדירקטוריון. במסגרת זו גיבש הבנק מבנה ממשל תאגידי לניהול ולפיקוח על היבטי אקלים וסביבה. מבנה זה כולל הסדרה של חלוקת הסמכויות ותחומי האחריות בין הגופים השונים בבנק, לצד הטמעה של ניהול היבטי אקלים וסביבה בפעילות העסקית בהתאם למדיניות שקבע הבנק.

יחידת ה-ESG

ההטמעה והיישום של היבטי אקלים וסביבה מבוצעים על ידי הממונה על האחריות התאגידית, שהיא מנהלת פיתוח ארגוני וקיימות. היא זו המובילה את פעילות ה-ESG בבנק. הפעילות מבוצעת בשיתוף פעולה מלא של היחידות העסקיות והתפעוליות מהחטיבות השונות בבנק, בהתאם לתחומי פעילותן. כמו כן, יש ממשקי עבודה שוטפים עם נציגים ייעודיים המשמשים שותפים לתהליכי בקרה, דיווח, הטמעה ויישום של תחומי ה-ESG.

יחידת ה-ESG שייכת לאגף מובילות ארגונית בחטיבת הון אנושי ומשאבים. יחידת ה-ESG אמונה על הובלת תהליך גיבוש אסטרטגיית ה-ESG של הבנק, תכלול היבטים חברתיים וסביבתיים בצורה רוחבית בבנק ודיווח פנימי וחיצוני בהתאם לפרקטיקות הגלובליות המקובלות. היחידה מרכזת את המאמצים הרוחביים בבנק למימוש הזדמנויות בתחום ה-ESG, ובהם האקלים והסביבה, וכן את המאמצים להטמעת סיכונים אלה בתהליכי ניהול הסיכונים הרלוונטיים. היחידה מובילה גם את מערך ההכשרות בנושאי אקלים וסביבה עבור כל חטיבות הבנק. בנוסף, היחידה אחראית לגיבוש הדיווחים החיצוניים על אודות ניהול היבטי הסיכונים האקלים בבנק, במסגרת דוח ה-ESG השנתי ובכללו דו"ח ה-TCFD.

החטיבה לבנקאות עסקית

האשראי, תחום הפעילות המרכזי בבנק, הוא גם התחום הבנקאי המרכזי המושפע מתחומי אקלים וסביבה, וגם משפיע עליהם. החטיבה לבנקאות עסקית אחראית על ניהול כלל סיכונים האשראי בבנק, והיא מובילה את הגיבוש וההטמעה של היבטי האקלים בפעילות האשראי בבנק – הן בצד ההזדמנויות והן בצד הסיכונים. החטיבה פועלת לממש את אחריותה זו, באמצעות צוות עבודה ייעודי בנושאי אקלים באשראי (ראו פירוט להלן). בנוסף לכך, אמונה החטיבה על ניהול הסיכונים הסביבתיים בסיכון האשראי. החטיבה מצויה בשלבים מתקדמים של גיבוש מתודולוגיה לזיהוי והערכה של גורמי הסיכון האקלימיים העלולים להשפיע על סיכון האשראי של הבנק או של לווה ספציפי. החטיבה אחראית להמשיך ולפתח את המתודולוגיה בהתאם להתפתחות הסיכון וכלי הניהול שלו. מתודולוגיה זו מהווה הרחבה לתהליכים הקיימים לניהול הסיכונים הסביבתיים בהיבטי האשראי העסקי. לצורך גיבוש המתודולוגיה, הרחבת היכולות ומתן מענה איכותי לצורכי הדיווח והעמידה ברגולציה, החטיבה מבצעת תהליכים משמעותיים ומאתגרים של איסוף, ריכוז וניתוח נתונים, גיבוש כלי מיפוי גאוגרפיים עבור בטוחות, ופעילות מול הגורמים המקצועיים השונים בטיוב הכלים המתודולוגיים.

במקביל, החטיבה מובילה את המאמצים בכלל הבנק לזיהוי ולבחינת הזדמנויות אקלים. היא אחראית על הובלת פיתוח מוצרי אשראי ירוקים ייחודיים וחדשניים ועל הרחבת היקף האשראי הירוק שהבנק מעמיד. החטיבה אחראית לעדכון מדיניות האשראי, בהתאם למנגנוני ניהול הסיכונים וההזדמנויות שגובשו בתחום האקלים.

החטיבה הקמעונאית

החטיבה הקמעונאית נושאת באחריות להטמעת היבטי האקלים בפעילות החטיבה, הכוללת היבטים מגוונים של הזדמנויות וסיכונים אשראי (בשיתוף החטיבה לבנקאות עסקית), וכן מוצרי פאסיבה מגוונים. במסגרת אחריות זו לחטיבה צוות עבודה בנושא מימוש הזדמנויות פאסיבה. בנוסף, החטיבה שותפה להטמעת היבטי האקלים השונים על ידי שותפות בפורומים ובצוותי העבודה שהוקמו לצורך זה.

כחלק מעבודתה, הוועדה מפקחת על הטמעת היבטי האקלים במסגרות ניהול הסיכונים השונות בבנק. סטטוס ניהול סיכוני ESG ובכללם, סיכוני האקלים והיבטים סביבתיים נוספים, מדווח בתדירות חצי שנתית בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון. בשנת 2023 הוצג סטטוס הטיפול בהיבטי אקלים כחלק מסטטוס הטיפול בהיבטי ESG, וכן נדון ואושר מסמך המדיניות לניהול סיכוני ESG של הבנק.

הנהלת הבנק

תחום ה-ESG, ובתוכו תחומי אקלים וסביבה, הוא נושא חוצה ארגון. כלל חטיבות הבנק עוסקות בנושאים אלה בעבודתם השוטפת. תחומי אקלים וסביבה משפיעים על מגוון היבטים ופעילויות בבנק, ועל כן ניהול תחומים אלה אינו מרוכז במקום אחד בבנק, אלא מאופיין בניהול חוצה חטיבות ודרגים ובמעורבות של כלל חברי ההנהלה. על מנת ליישם את תהליכי העבודה הנדרשים לניהול סיכוני האקלים, מימוש הזדמנויות האקלים וניהול היבטים סביבתיים אחרים, מתקיימים ממשקי עבודה משמעותיים להטמעת הנושא בפעילות השוטפת בכלל חטיבות הבנק. בפרט, כל אחד ממנהלי הסיכונים בבנק בוחן באופן עצמאי, ובשיתוף מנהלת חטיבת הון אנושי ומשאבים, כיצד נכון לשלב את סיכוני האקלים במסגרת ניהול הסיכון שבאחריותו ולהטמיע את פרקטיקות ניהול הסיכון הרצויות בתהליכי העבודה המתאימים, בהתאם לרמת המהותיות שלו.

ועדת היגוי ESG

מעורבות ההנהלה בנושאי סיכונים האקלים וכן ניהול ביצועים וסיכונים סביבתיים נוספים מיושמת באמצעות ועדת היגוי רבעונית, בראשות מנהלת חטיבת הון אנושי ומשאבים. בוועדה חברים מנהלי החטיבות הרלוונטיות לתחום, לצד מנהלי יחידות בבנק המעורבים בקידום תחום ה-ESG. תפקיד הוועדה הוא הובלת מדיניות, פעילות, בקרה ודיווח במסגרת קידום ESG בכל פעילות הבנק. הוועדה מדווחת להנהלת הבנק על התקדמות ושיפור בביצועי ESG, ובכללם ביצועים סביבתיים. סמכויותיה ותחומי אחריותה של ועדה זו כוללים גם תכלול והובלת התהליכים הנדרשים להיערכות לשינויי האקלים. הוועדה אחראית על גיבוש אסטרטגיית הבנק להתמודדות עם שינויי האקלים וניצול ההזדמנויות העולות מהם, בחינה וגיבוש של מנגנוני ניהול הסיכון, עדכון מסמכי מדיניות בהיבטי ESG, בחינה של המוצרים המוצעים בבנק לצורך רתימת ההזדמנויות ופיקוח על תהליכי הדיווח השוטפים.

חטיבות הבנק

חטיבת הון אנושי ומשאבים

תכלול וריכוז כלל המאמצים בבנק מזרחי-טפחות בנוגע לקידום היבטי אקלים וסביבה, לרבות יישום הרגולציה החלה על הבנק בנושא, הם באחריות מנהלת חטיבת הון אנושי ומשאבים.¹ מנהלת החטיבה אחראית לדיווח להנהלת הבנק בתדירות רבעונית, לדיווח לוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון בתדירות חצי שנתית, ולדיווח לדירקטוריון הבנק בתדירות שנתית על אודות התפתחות הנושא בבנק. לצד זאת, בהתאם לצרכים העולים מעת לעת, דיווחים שוטפים מגיעים ממנהלת החטיבה למנכ"ל הבנק בדבר סטטוס התהליכים המיושמים בבנק והיערכותו.

1. כחלק מאחריותה כמנהלת סיכון ה-ESG בבנק.

החטיבה לניהול סיכונים משמשת קו הגנה שני לניהול סיכוני אקלים וסיכונים סביבתיים. במסגרת אחריות זו, החטיבה אחראית לבחון ולאתגר את מסמכי המדיניות לניהול ולבקרת סיכונים של הבנק בהיבטי סיכוני אקלים וסביבה. כמו כן, החטיבה אחראית לפיתוח ויישום תרחישי קיצון בהיבטים סביבתיים (לרבות תרחישי אקלים) ובחינת עמידות האסטרטגיה העסקית של הבנק מול סיכוני האקלים. החטיבה לניהול סיכונים אחראית לקביעה ושילוב של תהליכי ניהול סיכוני האקלים והסביבה. במסגרת הערכת הסיכונים הכוללת, והתאמתם למסגרת ניהול הסיכונים.

ועדות היגוי ומנהלות

בראשית שנת 2023 הוקמו פורומים רוחביים לצורך תכלול, הובלה וניהול של היבטי אקלים. מטרת פורומים אלו הן תיאום בין הגורמים השונים בבנק לצורך קידום התחום, קבלת החלטות ואישור הפעולות הנדרשות.

מנהלת יישום הוראת ניהול בנקאי תקין 345¹

לצורך ניהול שוטף של הטמעת היבטי האקלים, והיערכות רב שנתית ליישום נב"ת 345, הוקמה מנהלת ייעודית בראשות מנהלת חטיבת הון אנושי ומשאבים, ובהשתתפות מנהלים ונציגים מהחטיבות: הון אנושי ומשאבים, ניהול סיכונים, משפטית, בנקאות עסקית, קמעונאית ופיננסית. במהלך שנת 2023 עסקה מנהלת זו גם בהיערכות הבנק לפרסום הראשון של דוח TCFD. תחת מנהלת זו פועלים שני צוותי עבודה: צוות ניהול סיכוני אקלים באשראי ופיתוח הזדמנויות וצוות מימוש הזדמנויות פאסיבה.

מנהלת זו מתכנסת אחת לחודש לצורך סקירה ואישור הפעילות של צוותי העבודה, סקירה של חומרים מקצועיים וקבלת החלטות על כיווני פעולה נדרשים לצורך קידום התחום בבנק וידוא יישום הרגולציה. המנהלת אחראית לגבש המלצות להנהלת הבנק בנוגע למדיניות ניהול סיכוני האקלים וניצול הזדמנויות.

צוות עבודה – ניהול סיכוני אקלים באשראי ופיתוח הזדמנויות

צוות העבודה, בראשות סגן מנהל החטיבה לבנקאות עסקית, ובהשתתפות נציגי החטיבה הקמעונאית, חטיבת הון אנושי ומשאבים, חטיבת מידע ודיווח כספי והחטיבה לניהול סיכונים, הוקם לטובת היערכות הבנק להכללת סיכוני אקלים בתהליכים ומתודולוגיות של חיתום האשראי בבנק, וליתור ומימוש הזדמנויות אקלים באמצעות מוצרי מימון ירוק חדשניים. בשנת 2023 התכנס הצוות בתדירות דו שבועית. הצוות מגבש המלצות לעדכון מדיניות ניהול סיכוני האשראי של הבנק בתחומי האקלים, וליצירת המנגנונים הנדרשים לצורך הטמעת המדיניות העדכנית. מנגנונים אלה כוללים בין היתר את המנגנונים לזיהוי, סיווג והערכה כוללת של הסיכונים, כמו גם כלי הערכת סיכונים עבור עסקאות אשראי בודדות.

צוות עבודה – מימוש הזדמנויות פאסיבה

צוות העבודה בראשות מנהל סקטור נכסי לקוחות וייעוץ, ובהשתתפות נציגי החטיבה הפיננסית, מחלקות שונות מתחום הייעוץ וההשקעות והחטיבה לניהול סיכונים, הוקם על מנת לבחון ולגבש תוכניות עבודה למימוש הזדמנויות אקלים, בתחומים עסקיים שאינם אשראי. צוות העבודה התכנס השנה מספר פעמים,

בחן הזדמנויות שונות במוצרי הפאסיבה ופעל לקידום פיתוח של מוצרים פיננסיים אקלימיים שונים כגון מוצרי השקעות ופיקדונות, לצד הטמעת מידע רלוונטי במערכות הייעוץ והאנליזה, ושילוב שיקולים אלה בייעוץ השקעות ללקוחות.

פורום תרחישי קיצון

פורום בראשות מנהל החטיבה לניהול סיכונים שדן גם בתרחישי קיצון אקלימיים. הפורום אחראי לפיתוח ויישום תרחישי קיצון, לרבות אלו הנובעים מהתממשות סיכוני האקלים. הוועדה מתכנסת על מנת לדון במתודולוגיה, במתווה ובתוצאות תרחישי הקיצון הנדרשים, והובילה את ביצוע ניתוח התרחישים המופיע בהמשך דוח זה.

הוועדה להתייעלות אנרגטית

מתוקף אופי הפעילות של הבנק בבנייני משרדים, צריכת האנרגיה היא גורם ההשפעה האקלימי הישיר הגדול שלו, והיא גם אחת ההזדמנויות העיקריות בתחום ההתייעלות התפעולית של הבנק. הבנק מנהל ומודד תחום זה ונוקט מהלכי התייעלות אנרגטית שונים. המאמץ המרכזי בתחום זה בשנים האחרונות הוא הקמת מבנה מטה הבנק החדש בלוד, על פי תקן הבנייה הירוקה המתקדם LEED. נוסף על כך, הבנק מקדם יוזמות נוספות במתקניו, לרבות החלפת מערכות זוללות אנרגייה למערכות מתקדמות בעלות ניצול אנרגטי יעיל.

נושא זה מנוהל בבנק על ידי הוועדה להתייעלות אנרגטית, המורכבת מאנשי מקצוע מאגף הלוגיסטיקה לצד יועצים מקצועיים קבועים. תפקידה של הוועדה הוא לבחון כל רעיון ואפשרות של התייעלות – מרכישת מערכות מתקדמות בעלות יכולת ניתוח ובקרה שיסייעו לצמצם את צריכת האנרגיה ועד התאמה של טמפרטורת המים הקרים ביחידות הקירור בהתאם לטמפרטורת חוץ, שעות עבודה, כיבוי אורות או כיבוי מזגנים מרוכז לאחר שעות הפעילות ועוד.

1. נב"ת 345 הוא הוראת הרגולציה המשמעותית ביותר בתחום האקלים עבור בנקים בישראל, ועוסק בהנחיות לניהול סיכונים פיננסיים הקשורים לשינויי אקלים.



ניהול אחראי של סיכונים אקלים וסביבה

שינויי האקלים יוצרים גורמי סיכון מגוונים למשק, אשר מתפתחים באופן הדרגתי. הבנק נדרש להתאים את מסגרות ניהול הסיכונים הקיימות שלו לאופי הסיכונים החדשים. הבנק פועל להטמיע מנגנוני ניהול סיכונים מקיפים ומעמיקים, שיאפשרו לו להמשיך ולספק את שירותיו באופן מיטבי ובהתאם לתיאבון הסיכון שלו, בד בבד עם שימת לב מעמיקה לצורכי הלקוחות ולבשלותם בעת הנוכחית.



אחריות כלפי הסביבה

הבנק שואף לצמצם את השפעותיו הישירות על האקלים והסביבה, להיערך בפעילותו התפעולית להשפעות אפשריות של שינויי האקלים ולהבטיח רציפות תפעולית ומוכנות להתמודדות עם אתגרים אקלימיים אפשריים. מתוך כך, הבנק שואף לצמצם את טביעת הרגל הפחמנית התפעולית שלו, לשפר את מדדי היעילות האנרגטית ולצמצם צריכת משאבים.



אסטרטגיית אקלים וסביבה

בנק מזרחי-טפחות נערך לשינויי האקלים והשלכותיהם, ופועל לסייע ללקוחותיו בהתמודדות עם ההתאמות האפשריות שיידרשו. ניהול היבטי האקלים כולל שלושה נדבכים, הנותנים מענה רחב להשפעות שינויי האקלים על הבנק ולקוחותיו:



תמיכה בלקוחות במעבר לכלכלה דלת פחמן

מתוך הבנה של מעמדו הייחודי של הבנק בכלכלה הישראלית, ושל האתגרים הכרוכים בהתמודדות עם שינויי האקלים והמאמצים לצמצום, הבנק פועל לפתח מוצרים פיננסיים מתקדמים שיאפשרו ללקוחותיו, ובכך למשק הישראלי, לנתב משאבים פיננסיים לטובת צמצום פליטות של גזי החממה. מטרתם של מוצרים אלה היא לתרום הן למאבק הגלובלי בשינויי האקלים והן למוכנות העסקית של לקוחות הבנק לעתיד דל פחמן.

יעדים אסטרטגיים בתחום האקלים והסביבה

כחלק ממחויבותו של הבנק לניהול היבטי האקלים והסביבה בצורה סדורה ומקצועית, הציב הבנק יעדים ארוכי טווח בתחום האקלים והסביבה. יעדים אלה עומדים בהלימה לאסטרטגיה של הבנק לניהול היבטי האקלים והסביבה ומאפשרים לבנק לייצר תהליכי עבודה מסודרים ומבוססי נתונים. היעדים מתייחסים הן להיבטי ניצול הזדמנויות והן להיבטי ניהול הסיכונים. פרק זה כולל מדדים המשמשים את הבנק במעקב אחר ניהול היבטי האקלים: מדידת החשיפה לסיכון בתיק העסקי ומדידת המדרך הפחמני המלא של הבנק, כולל הפליטות הממומנות שלו. בנוסף, מדדים המשמשים את הבנק למעקב וניהול אחר היבטים סביבתיים שונים, כמו צריכת המים, היקף ייצור הפסולת וצריכת האנרגיה של קבוצת מזרחי-טפחות.

רכיב ליבה אסטרטגי	יעדים לשנת 2030	סטטוס התקדמות – ביצוע בשנת 2023
אחריות כלפי הסביבה	צמצום המדרך הפחמני התפעולי ועצימות הפליטות ב־40% עד שנת 2030, ביחס לשנת 2020 (שנת הבסיס).	צמצום של 8.9% בסך המדרך הפחמני וצמצום של 8% בעצימות המדרך הפחמני למ"ר (Location based), ביחס לשנת 2020.
תמיכה בלקוחות במעבר לכלכלה דלת פחמן	יתרת המימון וההשקעות בפרויקטים המקדמים סביבה ירוקה תעמוד על כ־10 מיליארד ש"ח.	6.7 מיליארד ש"ח, המהווה עליה של 52% לעומת שנה קודמת בהיקף האשראי הירוק.
	הבנק ישקיע משאבים ויפתח מוצרים פיננסיים ירוקים, שיקדמו פרויקטים ירוקים וסביבתיים.	בשנת 2023 הוקם המסלול החדש "אנרגיה מקיימת", במסגרת הקרן להלוואות בערבות המדינה לעסקים קטנים ובינוניים. המסלול הוא להשקעה במטרות ופרויקטים המפחיתים השפעה שלילית על הסביבה, ומקדמים התייעלות באנרגיה.
ניהול אחראי של סיכונים אקלים וסביבה	צמצום החשיפה בתיק הנוסטרו לאפס בענפי כריית פחם וקידוחי נפט חדשים עד לשנת 2030. בנוסף, הבנק לא ישתתף בהנפקות ראשוניות של נכסים היוצרים חשיפה לענפים אלו.	הבנק מגבש מתווה לצמצום החשיפה לענפים אלו.

תמיכה בלקוחות במעבר לכלכלה דלת פחמן

הזדמנויות אקלים נובעות מהמעבר הגלובלי לכלכלה דלת פחמן על כל המשמעויות הכרוכות בה, כגון פיתוח טכנולוגיות חדשות לתהליכי ייצור דלי פחמן, שימוש בחומרי גלם ומקורות אנרגיה חלופיים. נוסף על כך, ההיערכות וההתאמה של תשתיות שונות לסיכונים האקלים הפיזיים מייצרות הזדמנויות עסקיות רבות. הזדמנויות עסקיות לבנק, מייצרות ערך משותף בכך שהן מסייעות ללקוחותיו במעבר לכלכלה דלת פחמן, ומתבטאות בשני היבטים מרכזיים:

- פיתוח מוצרי אשראי ירוק – אשראי ייעודי למימון פרויקטים וחברות בעלות ערך אקלימי וסביבתי משמעותי.
- שילוב היבטי אקלים וסביבה במוצרים פיננסיים אחרים.

אשראי ירוק

הבנק רואה חשיבות בקידום הנושאים הסביבתיים ומעניק אשראי שמיועד לפיתוח, הקמה, תפעול או ייזום של מוצרים, שירותים ותשתיות ירוקים בעלי השפעה שלילית מופחתת על אקלים וסביבה. הבנק החל בתהליכי פיתוח של מוצרי אשראי ייעודיים עבור לקוחות עסקיים ופרטיים כאחד, הנותנים מענה עבור מגוון פעילויות בעלות השפעה אקלימית מופחתת וצמצום השפעות שליליות של המגזר העסקי על הסביבה. בהתאם למגמות הגלובליות בתחום האשראי הירוק, הבנק גיבש טקסונומיה פנימית המגדירה באופן מוסדר את הקריטריונים לאשראי הסביבתי, בהתאם לתקנים בינלאומיים מקובלים¹, ובהתאמה לשוק הישראלי. הטקסונומיה משמשת בסיס לפיתוח מגוון מוצרי אשראי ופאסיבה ירוקים. הטקסונומיה הירוקה של הבנק כוללת שבע קטגוריות בעלות כמה אפיקי מימון אופציונליים המקדמים היבטים סביבתיים.

1. הטקסונומיה של הבנק התבססה על תקן GBP לאג"ח ירוק, אשר אומץ על ידי הבנקים המובילים בעולם כתקן המסדיר גם לאשראי ירוק.

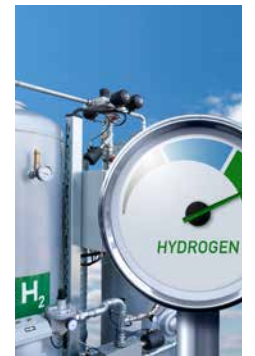
אנרגיות מתחדשות

אחד הרכיבים המהותיים במעבר לכלכלה דלת פחמן הוא ייצור אנרגייה באמצעים מתחדשים, כחלופה לשריפת דלקים מאובנים (הכוללים: פחם, נפט וגז טבעי). פרויקטים של אנרגיות מתחדשות בישראל כוללים בין היתר: אנרגייה סולארית (התקנה של תאים פוטו-וולטאים על ידי חברות אנרגייה מתחדשות לצורך מכירה, או על ידי חברות ועסקים לצורך שימוש עצמי) אנרגייה הידרו-אלקטרית, אנרגייה גיאותרמית, ואנרגיית רוח. משק האנרגייה המתחדשת בישראל צומח במהירות לאור הדרישה הגוברת והמאפיינים הגאוגרפיים של ישראל, המאפשרים ניצול של המשאבים המתחדשים. הבנק מעורב במימון פרויקטים רבים של אנרגייה מתחדשת ברחבי הארץ. בסיווג זה נכללים חברות או מיזמים של תשתית בתחום האנרגיות המתחדשות, וכן חברות או מיזמים העוסקים בהתקנת פאנלים סולאריים בנכסים פרטיים/עסקיים.



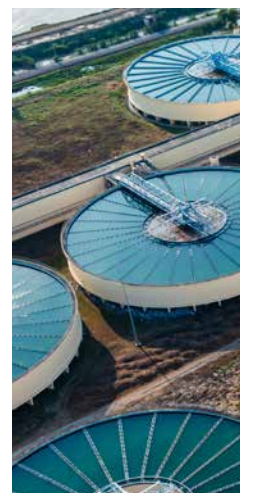
התייעלות אנרגטית

מלבד המאמצים לייצור אנרגייה ממקורות מתחדשים, הפחתת פליטות גזי חממה כוללת גם מאמצים ליעול וחסכון בצריכת אנרגייה במערכות קיימות. מהלכי התייעלות אנרגטית כוללים בין השאר שדרוג טכנולוגי של מערכות ייצור עתירות פליטות, שיפוץ נכסים לצורך שיפור צריכת האנרגייה שלהם והקמת מערכות לאגירת אנרגייה. חברות או מיזמים הנכללים בסיווג זה: פרויקטים להחלפת מכונות צרכניות אנרגייה בתעשייה במכונות יעילות אנרגטית, שיפוץ נכסי נדל"ן המשפרים את היעילות האנרגטית שלהם ומיזמים לאומיים של תשתית בתחום אגירת אנרגייה.



ניהול בר קיימה של מים ושפכים

שימוש יעיל במים ובטיהור שפכים הוא גורם חשוב בהיערכות לשינויי האקלים, בשל ההשפעה האפשרית של עלייה בפעילויות התפלה וטיפול במים בתקופות יובש ובצורת. הדבר גם עונה על הצורך לצמצם את ההשפעה השלילית של פליטות גזי חממה הנובעות משפכים. ישראל נחשבת למדינה מתקדמת בטיפול במים, אך התפלה וטיפול במים הם פעילויות עתירות אנרגייה שמחירן עלול להאמיר במידה ניכרת כתוצאה מעלייה במחירי האנרגייה. בגלל מיקומה הגאוגרפי, ישראל חשופה לאתגרי מים רבים הדורשים פתרונות. הבנק רואה חשיבות רבה במימון פרויקטים הנותנים מענה לאתגרים אלה ומעורב כבר כעת במימון של פרויקטים בתחום התפלה וטיהור השפכים. סיווג זה כולל חברות ופרויקטים להקמה ולתפעול של מתקני טיהור שפכים והתפלת מים.



מניעת זיהומים ובקרה עליהם

צמצום פסולת וטיפול בפסולת חיוניים למעבר לכלכלה דלת פחמן, בשל כמות הפליטות המשמעותית הנובעת מפסולת לא מטופלת. מערכות לאיסוף, מיון וטיפול בפסולת מאפשרות להפחית את ההשפעות השליליות הנובעות מפסולת, ולעיתים אף להשתמש בפסולת לשימושים משניים נוספים (על ידי מחזור, ייצור או השבת אנרגייה). בסיווג זה נכללות חברות למחזור וטיפול בפסולת וכן חברות או מיזמים העוסקים בשיקום של קרקעות מזוהמות.



תחבורה נקייה

כלי רכב הם מקור משמעותי של פליטות גזי חממה בעולם בכלל, ובישראל, שהיא מדינה מוטת רכב בפרט. בשנים האחרונות חלה עלייה בדרישה לרכבים חשמליים, פיתוח מערכות להסעת המונים ושיפור ההליכתיות במרחב האורבני. כל אלה מאפשרים הפחתה ניכרת של פליטות גזי החממה. הבנק מעניק מימון לפרויקטים בתחום זה, דוגמת התיב המהיר והקו הירוק של הרכבת הקלה. חברות או מיזמים הנכללים בסיווג זה: הקמה ותפעול של מערכים ותשתיות של תחבורה ציבורית, מימון של פיתוח אורבני תומך הליכתיות ותחבורה לא ממונעת, וכן מימון לרכישת רכבים חשמליים והקמת תשתיות טעינה.



בנייה ירוקה

בנייה ירוקה נועדה לצמצם את ההשפעות השליליות של תהליכי הבנייה, כמו גם לשפר את הביצועים הסביבתיים והמוכנות לסיכונים אקלים של המבנים הנבנים על פיה. בשנת 2005 פורסם בישראל תקן בנייה ירוקה ישראלי (ת"י 5281) המתווה את עקרונות הבנייה הירוקה, יחד עם תקנים בינלאומיים מקובלים נוספים (דוגמת תקן הבנייה LEED). ענף הנדל"ן והבנייה הוא ענף מרכזי בישראל והבנק רואה חשיבות גדולה בקידום הבנייה הירוקה בישראל. בסיווג זה נכללים חברות או מיזמים העוסקים בבנייה, תפעול ורכישה של מבנים/נכסים העומדים בתקנים של בנייה ירוקה.

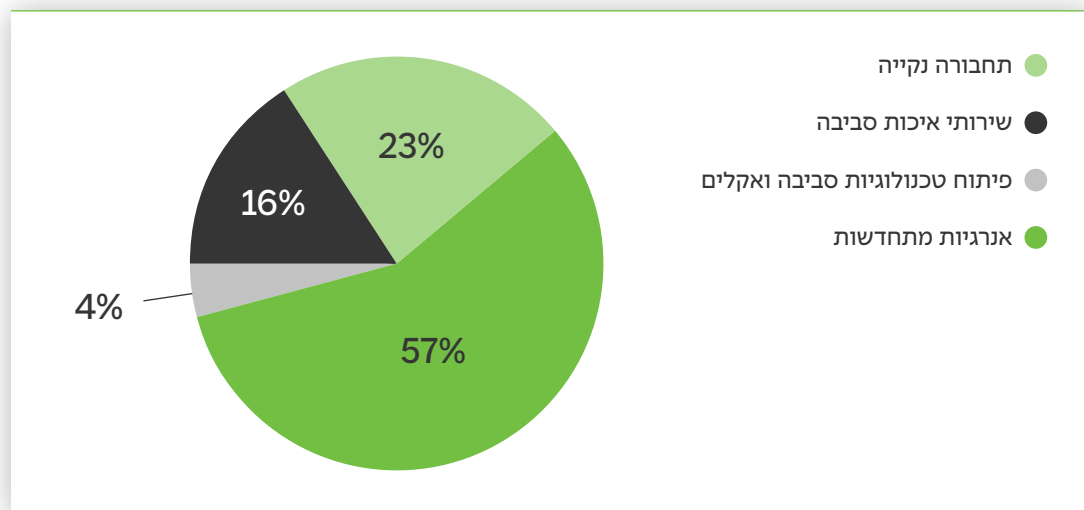


פיתוחים טכנולוגיים

חדשנות טכנולוגית וטכנולוגיית אקלים הן כלים מהותיים שדרכם העולם שואף לתת מענה לשינויי האקלים והשלכותיהם האפשריות. תעשיות החדשנות והטכנולוגיה הישראליות מייצרות פתרונות מגוונים להיערכות לשינויי האקלים או להפחתתם. הבנק רואה חשיבות רבה במימון חברות טכנולוגיות המפתחות פתרונות מגוונים לאתגרים שמציבים שינויי האקלים. בסיווג זה נכללים חברות או מיזמים העוסקים במימון השקעה בחברות ירוקות וכן חברות המפתחות טכנולוגיות אקלים וסביבה (clean-tech\climate-tech).



היקף החשיפה האשראית בנושאים סביבתיים בשנת 2023



העלייה הניכרת בהיקפי האשראי הירוק שניתן בשנת 2023 לעומת השנה הקודמת נובעת ממאמצי הבנק להשקיע במוצרים המקדמים סביבה ירוקה בכלל ובאנרגייה מתחדשת בפרט, בהתאם ליעד לשנת 2030.

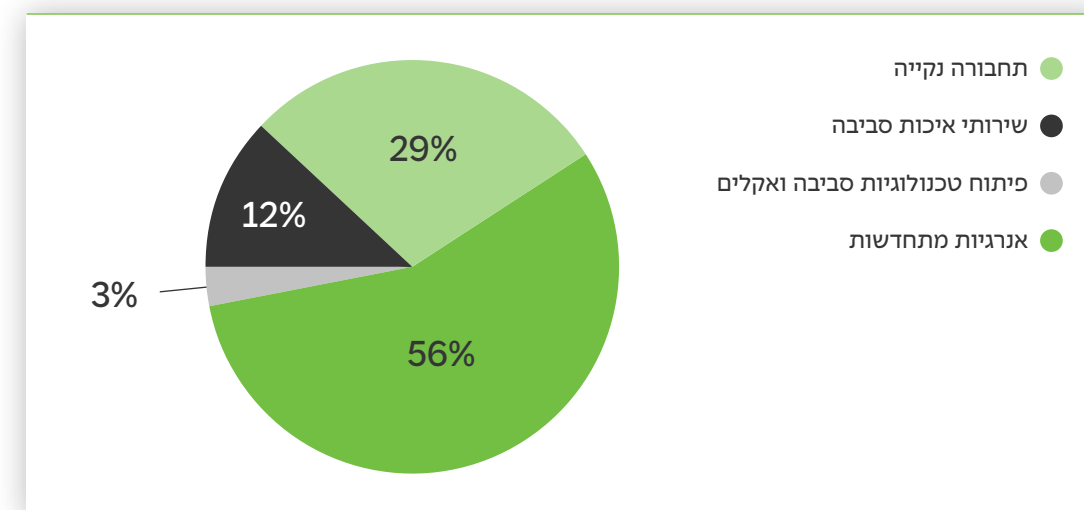
מימון ירוק – ביצועים לשנת 2023

בהתאם לפרקטיקות הגלובליות המקובלות, הבנק מודד את המימון הירוק שהעמיד לפי סכומי האשראי ששימשו בפועל לקידום מטרות סביבתיות על ידי הלקוחות (אשראי מאזני). זאת במטרה לנהל ולשקף למחזיקי העניין את האימפקט של הבנק בפועל, וביחס למדידה זו הציב הבנק את יעדיו בתחום, כמקובל בעולם. במקביל לכך, מודד הבנק גם התחייבויות נוספות ועתידיות למימון ירוק (אשראי חוץ-מאזני, הכולל ערבויות והתחייבויות עתידיות שטרם נוצלו על ידי הלקוחות).



היקף המימון¹ שניתן לנושאים סביבתיים עד ליום 31.12.23 הסתכם בכ- **6.7 מיליארד ש"ח** לעומת **4.4 מיליארד ש"ח** בשנה קודמת.

מימון נושאים סביבתיים לשנת 2023



היקף החשיפה האשראית² שהועמדה לנושאים סביבתיים נכון ליום 31.12.23 הסתכמו בכ- **9.6 מיליארד ש"ח** לעומת **8.3 מיליארד ש"ח** בשנה קודמת.

1. אשראי מאזני בלבד. בהתאם לפרקטיקות הגלובליות המקובלות, הבנק מודד את המימון הירוק שהעמיד לפי סכומי האשראי ששימשו בפועל על ידי הלקוחות לקידום מטרות סביבתיות (אשראי מאזני).
2. אשראי מאזני וחוץ מאזני.



ניהול אחראי של סיכונים אקלים וסביבה

ניהול סיכונים אקלים

הבנק מפתח ומעדכן את מסגרות ניהול סיכונים האקלים שעל פיהן הוא פועל, הכוללות מתודולוגיות לזיהוי, הערכה והפחתה של הסיכונים, כחלק ממסגרות הניהול של הסיכונים הבנקאיים המסורתיים. במסגרת זאת, הבנק הרחיב את מסגרת הניהול של הסיכונים הסביבתיים באשראי, שלפיה פעל בשנים האחרונות גם לסיכונים האקלים. הבנק הקים צוותי עבודה ייעודיים ופועל בשיתוף יועצים חיצוניים מומחים בתחום על מנת לפתח את מסגרת ניהול סיכונים האקלים. בתהליך זה הושקעו משאבים רבים, שנועדו ליצור תשתית שתיתן מענה ארוך טווח לצרכים העסקיים והרגולטוריים של הבנק, כמובן בד בבד עם שמירה על מענה אפקטיבי לצורכי הלקוחות. הבנק בחר להתחיל בתהליך זה עוד טרם אישורה של רגולציה בישראל בנושא, מתוך הכרה בחשיבות ההיערכות המקדימה ומתוך הבנת המורכבות של תחום האקלים והשפעתו האפשרית על הבנק.

סיכונים האקלים

שינויי האקלים מייצרים גורמי סיכון שונים לכלכלה הגלובלית והמקומית, והבנק פועל על מנת לזהות ולנהל אותם באופן אחראי ואפקטיבי, בהתאם למטרותיו העסקיות. מקובל לחלק את סיכונים האקלים לשתי קטגוריות על – סיכונים פיזיים וסיכונים מעבר.

סיכונים פיזיים

סיכונים הנוצרים עקב שינויים בדפוסי מזג האוויר ושינויים גאוגרפיים, לרבות התגברות התדירות והעוצמה של אירועי מזג אוויר קיצוניים בעקבות התחממות כדור הארץ. סיכונים אלה נחלקים לשתי קטגוריות עיקריות:

- **סיכונים אקוטיים** – סיכונים הכוללים התגברות בעוצמה ובתדירות של מופעים אקלימיים קיצוניים, כמו שיטפונות, שריפות, גלי חום וסופות טרופיות.
- **סיכונים כרוניים** – סיכונים הכוללים שינוי הדרגתי וארוך טווח במערכות האקלימיות, וכוללים עלייה הדרגתית בטמפרטורות, שינוי בדפוסי המשקעים, עליית גובה פני הים, שחיקת קרקעות והמלחת מקורות מים טבעיים וכן תופעות אקלימיות נוספות.

התרחישים הגלובליים המקובלים כיום מבחינה מדעית ומדינית מעריכים כי לשינויי האקלים ארוכי הטווח וכן לאירועי אקלים ספציפיים יש השפעות פוטנציאליות רחבות היקף על שוק העבודה, על המדיניות

שילוב היבטי אקלים וסביבה במוצרים פיננסיים אחרים

הבנק שואף לשלב היבטי אקלים וסביבה גם במוצרים ושירותים פיננסיים אחרים שהוא מעמיד לרשות לקוחותיו, שאינם מימון הפעילות. הבנק מצוי בתהליך בחינה מעמיק של הערוצים האפקטיביים ביותר לשילוב היבטים אלה בכמה מוצרי פאסיבה (מוצרים לניהול ההון של הלקוחות, כגון מוצרי השקעות ופיקדונות), שיאפשרו לציבור הלקוחות לממש הזדמנויות אקלימיות בשיתוף הבנק.

שילוב היבטי ESG ביעוץ השקעות

הבנק מעניק ללקוחותיו שירותי ייעוץ פיננסיים על ידי יועצים פיננסיים מוסמכים, המותאמים לצורכי הלקוח. מחלקת השקעות ואסטרטגיה של הבנק, האחראית לפרסום המלצות השקעה ליועצי ההשקעות בסניפים, מפרסמת מעת לעת המלצות בנושא ESG. כמו כן, דירוג "מעלה" נכלל בטבלת הפרמטרים של סקירות האנליזה, הנכתבות על ידי אנליסטים במחלקה. הבנק מציע ללקוחותיו נירות ערך תוך התייחסות לנושאי ESG. כמו כן, כחלק מהעשרה מקצועית, היועצים מקבלים עדכונים וסקירות בנושאי ESG.

בשלב זה מערך הייעוץ בבנק מצוי בתהליך לגיבוש מדיניות סדורה בדבר אופן ביטוי ושיקוף היבטי ESG בתהליכי הערכת הסיכונים, בחירת ההשקעות ובבירור צורכי הלקוח. הבנק מייחס חשיבות רבה לנושא, ולצורך כך מנהל תהליך מסודר של הכנת תשתיות מידע, נתונים ותכנים. בנוסף, הבנק בוחן שילוב שיקולי ESG בשירותיו ללקוחות ביעוץ השקעות, בין היתר בשילוב בסקירות וניתוחים שמבצע המערך, וכן במתן המלצות השקעה לסוגי נכסים מסוימים. עם סיום הקמת התשתית כאמור, תיבחן ותגובש מדיניות המערך תוך שילוב שיקולי ESG, ותשוקף בהתאם באתר הבנק. כמו כן, במסגרת קורס הכשרה של יועצי השקעות, נכללה הכשרה בנושא ESG.

השקעות ריאליות

בשנת 2021 הקים הבנק פעילות בתחום ההשקעות הריאליות בהתאם לדין, ובכלל זה פעילות המותרת לתאגיד בנקאי כפי הקבוע בחוק הבנקאות (רישוי). איתור ובחינה של השקעות ריאליות לטווח ארוך וביצוען נעשה באמצעות ועדת השקעות ריאליות. במדיניות ההשקעות של הבנק מובאים בחשבון היבטי ESG, ויש העדפה להשקעה בחברות בעלות זיקה לתחום או חברות השמות דגש על נושאים אלה. צוות השקעות ריאליות מבצע בחינה איכותית של החברות, ומובאים בחשבון שיקולים סביבתיים ואקלימיים, בהם זיהומי אוויר וקרקע, פליטות גזי חממה, פגיעה במגוון ביולוגי ועוד. נוסף על כך, הבחינה נעשית תוך התחשבות בשיקולים חברתיים, ובהם תנאי עבודה ומתן זכויות לעובדים, תרומות ותמיכה בקהילה. בעת קבלת החלטה להשקעה, תינתן העדפה לחברות שרואות לנגד עיניהן את החשיבות בתרומה לסביבה ולקהילה, והשקעות בחברות שמזיקות באופן משמעותי לסביבה ולקהילה יובאו בחשבון בתמחור. כלל ההשקעות שבוצעו בשנת 2023 התקיימו בהתאם למדיניות השקעות בנושא ESG.

זיהוי סיכוני אקלים המשפיעים על הסיכונים הבנקאיים המסורתיים

קטגוריית סיכון	הגדרת הסיכון דוגמאות להשפעות אפשריות של שינויי האקלים על הסיכון
סיכון	<p>הגדרת הסיכון</p> <p>סיכון אשראי הוא הסיכון שלוהוה, או צד נגדו, של הבנק לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. סיכון האשראי הוא סיכון מהותי בפעילותו של הבנק. סיכון זה מושפע מכמה גורמים עיקריים: סיכון עסקי הנובע מפעילותו של הלקוח, סיכוני ריכוזיות הנובעים מחשיפת יתר ללווה/קבוצת לווים ולענפי משק, סיכון ריכוזיות גאוגרפית, סיכון הנובע משינויים אקסוגניים הנוגעים בעיקר לשינויים בסביבה המקרו-כלכלית של הלווה, סיכונים סביבתיים וסיכוני אקלים, סיכוני אשראי בחוץ לארץ וסיכונים תפעוליים, שלהתממשותם יש השלכות על סיכוני האשראי.</p>
	<p>דוגמאות להשפעות אפשריות של שינויי האקלים על הסיכון</p> <ul style="list-style-type: none"> שינויי אקלים צפויים להיות בעלי השפעות מקרו-כלכליות, אשר ישפיעו על מדדי צמיחה ותעסוקה, ובכך על חוסנם הפיננסי ויכולת החזר של לווים פרטיים ועסקיים. שינויי האקלים עלולים להשפיע על היכולות של הלווים לעמוד בהתחייבויותיהם כתוצאה מפגיעה ברווחיות או פגיעה פיזית בנכסים. סיכונים פיזיים עלולים לגרום לפגיעה בשווי הביטחונות הלוואות.
סיכון שוק	<p>הגדרת הסיכון</p> <p>סיכון שוק הוא הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחופץ-מאזניות הנובע משינויי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי, עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה).</p>
	<p>דוגמאות להשפעות אפשריות של שינויי האקלים על הסיכון</p> <ul style="list-style-type: none"> שינוי בתנאי השוק עלול לגרום תנודתיות גבוהה בשווי אחזקות הבנק בניירות ערך של חברות הפועלות בענפים הצפויים להיפגע משינויי האקלים. אירועי קיצון אקלימיים עלולים להוביל לשינוי בשווי של מכשירים פיננסיים שונים הקשורים לאזורים שנפגעו מאירוע הקיצון, לרבות מחירי ניירות ערך וסחורות ושערי חליפין.
סיכון נזילות	<p>הגדרת הסיכון</p> <p>סיכון הנובע מאי הוודאות בנוגע לזמינות המקורות, יכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. סיכון הנזילות הוא סיכון מהותי וייחודי, בשל הצורך להגיב אליו תוך פרק זמן קצר עד כמה שניתן.</p>
	<p>דוגמאות להשפעות אפשריות של שינויי האקלים על הסיכון</p> <ul style="list-style-type: none"> אירועי אקלים קיצוניים עלולים להוביל לעלייה משמעותית ומהירה בביקוש לקוחות לנזילות ולאשראי, לצורכי התאמה או התמודדות עם שינויי האקלים. שינויים בטעמי משקיעים וברגולציות אקלימיות עלולים להוביל לעלייה בעלויות המימון של הבנק, אם לא יעמוד בציפיות השווקים מבחינת ביצועי האקלימיים.

המשך הטבלה בעמוד הבא >

הפיסקלית והמוניטרית, על הצמיחה ועל מדדים מקרו-כלכליים נוספים. כל אלה עלולים להשפיע על פרופיל סיכון האשראי של הבנק ודירוג האשראי של לווים פרטיים ועסקיים, וכן על סיכונים פיננסיים נוספים שהבנק מנהל.

לסיכונים הפיזיים יש גם פוטנציאל להשפעות מיקרו כלכליות נרחבות. כך, לסיכון הפיזי יש יכולת לפגוע בלווים ובהשקעות הבנק, עקב פגיעה בשווי נכסים שייפגעו מאירועי הקיצון, פגיעה בהמשכיות עסקית (עקב שיבושים בשרשראות אספקה, קושי בהגעת עובדים ועוד) וירידה בביקוש למוצרים עקב אובדן רלוונטיות טכנולוגית או עסקית הנובעת משינויים הפיזיים.

סיכוני מעבר

סיכונים עסקיים הנובעים מהמעבר הגלובלי לכלכלה דלת פחמן, המיועד לבלום ולצמצם את השפעות שינויי האקלים, לרבות באמצעות קידום רגולציות וקידום חדשנות טכנולוגית אקלימית. סיכונים אלה נחלקים לכמה קטגוריות משנה: מדיניות ורגולציה, טכנולוגיה, שוק ומוניטין.

- סיכוני מדיניות ורגולציה נובעים משינויים תכופים בדרישות של מחוקקים בארץ ובעולם בתחומי האקלים, המתבטאים בשינויי מיסוי, גילוי ורישוי. שינויים כאלה כבר מתממשים בעולם, כמו החלת מס הפחמן בגבולות האיחוד האירופי (המכונה CBAM¹), המושת על ייבוא סחורות בענפים עתירי פליטות ועתיד להשפיע על חברות רבות במשק הישראלי (בין השאר, בענף מוצרי המתכת וענף הדשנים).
- סיכונים טכנולוגיים נובעים מפיתוח של טכנולוגיות תחליפיות לטכנולוגיות קיימות בתחומים עתירי פליטות, לצורך התמודדות מיטבית עם שינויי האקלים. דבר העלול להשפיע על חברות המפתחות טכנולוגיות קיימות או מתבססות עליהן.
- סיכוני שוק נובעים מתנודתיות בזמינותם ובמחיריהם של סחורות ומוצרים הנסחרים בשווקים, כגון חומרי גלם, מחירי אנרגיה ומים, ניירות ערך.
- סיכוני מוניטין נובעים מאיבוד אמון בחברות ובתעשיות שונות כתוצאה מהיערכות לשינויי האקלים, ומשינויים בהעדפות צרכנים ולקוחות עסקיים המעוניינים לרכוש מוצרים ושירותים מקיימים יותר ובעלי השפעה מופחתת על שינויי האקלים.

גם סיכוני המעבר הם בעלי פוטנציאל להשפעות כלכליות ניכרות כתוצאה משינויים מקרו-כלכליים ברמת מבנה השוק של ענפי משק שונים, ושינויים בהיקפי המסחר הבינלאומי בין ישראל ושווקים מפותחים. בהיבטים מיקרו-כלכליים, חברות רבות צפויות להיפגע מבחינה פיננסית עקב סיכוני המעבר. זאת בשל השינויים בסביבה העסקית, הרגולטורית, הטכנולוגית והציבורית שבה הן פועלות, אשר עלולים להוביל לירידה בביקוש למוצרים שלהן ובעלייה בהוצאות התפעול שלהן. שינויים במדדים פיננסיים אלה עלולים להתרגם גם לפגיעה בכושר החזר של אותן חברות.

1. Carbon Border Adjustment Mechanism

קטגוריית סיכון	הגדרת הסיכון דוגמאות להשפעות אפשריות של שינויי האקלים על הסיכון
סיכון תפעולי	הגדרת הסיכון הסיכון התפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשול של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים.
	דוגמאות להשפעות אפשריות של שינויי האקלים על הסיכון ההמשכיות העסקית של הבנק עלולה להיפגע כתוצאה מפגיעה פיזית בנכסי הבנק או פגיעה ברצף הפעילות. למשל אירועי אקלים קיצוניים והשפעותיהם על תשתיות אנרגיה ותחבורה (העלולות למנוע הגעה של עובדים למקום העבודה) בישראל. נוסף לכך עלויות התפעול של הבנק עלולות לעלות כתוצאה משינויי האקלים.
סיכון מוניטין	הגדרת הסיכון סיכון מוניטין הוא הסיכון לרווחי התאגיד, ליציבותו או ליכולתו להשיג את יעדיו, כתוצאה מפגיעה במוניטין. פגיעה העשויה לנבוע מהתנהלות התאגיד, ממצבו הפיננסי או מפרסום שלילי (אמיתי או כוזב).
	דוגמאות להשפעות אפשריות של שינויי האקלים על הסיכון מוניטין הבנק עלול להיפגע כתוצאה מעלייה בציפיות של לקוחות הבנק ומחזיקי עניין אחרים להתאמת הפעילות לשינויי האקלים וכן כתוצאה מפגיעות מוניטין של גופים אותם הוא מממן.

הבנק התמקד בשלב הראשון של תהליך הטמעת היבטי האקלים במסגרות ניהול הסיכונים בשילוב סיכונים האקלים בתוך ניהול הסיכון האשראי העסקי, בדגש על קו ההגנה הראשון. זאת עקב מהותיות ההשפעה הפוטנציאלית של סיכונים האקלים על האשראי העסקי ומהותיות סיכון האשראי העסקי עבור הבנק. על מנת לשלב את היבטי האקלים באופן אפקטיבי במסגרת ניהול הסיכונים של האשראי העסקי, נדרש הבנק לבצע תהליכים סדורים הכוללים שלבים של זיהוי, הערכה, ניטור ובקרה והפחתה. לצד המיקוד באשראי העסקי, הבנק מבצע צעדים שונים להפחתת החשיפה בהיבטי הסיכון התפעולי. כחלק מההיערכות לניהול המשכיות עסקית, הבנק משלב בתוכנית ההמשכיות העסקית תרחיש אקלים, כגון תרחיש הצפה. בהתאם לצרכים נוספים שיעלו ובחינת מהותיות, יפתח הבנק מתודולוגיות וכלים לשילוב סיכונים האקלים במסגרות ניהול הסיכונים מסורתיים נוספים.

זיהוי והערכת סיכונים האקלים באשראי העסקי

המתודולוגיה לזיהוי והערכת סיכונים האקלים באשראי העסקי פותחה לאור שתי מטרות: האחת – מיפוי וכימות מידת החשיפה של הבנק לסיכונים האקלים וסביבה; השנייה – פיתוח מנגנונים מתאימים להפחתת הסיכון וניהולם ברמה פרטנית ואגרטיבית (מצטברת, הדרגתית). בתהליך פיתוח המתודולוגיה הושקעו משאבים רבים מצד הבנק. במסגרת זו אימץ הבנק פרקטיקות גלובליות מובילות בתחום, והתאים אותן לרמת הבשלות של השוק הישראלי.

התהליך כלל מיפוי וניתוח של תיק האשראי העסקי של הבנק, שהוביל לבניית קבוצות ענפים. הקבוצות אופיינו לפי הפעילות המשקית שלהן, כמו גם מאפייני האשראי ואופני החשיפה לסיכונים אשראי של הבנק אליהם. חברי כל קבוצה נמצאו כבעלי פרופיל סיכון אקלימי דומה. בשיתוף יועצים חיצוניים מומחים

לתחום, הבנק ביצע סקר סיכונים בנוגע לכל קבוצת ענפים, וכך זיהה את הסיכונים האקלימיים והסביבתיים המהותיים לאותה קבוצת ענפים, עם התחשבות בפרופיל הספציפי של לקוחות הבנק. כמו כן, הוערכו טווחי הזמן שבהם כל סיכון מהותי צפוי להתמשש, על בסיס המידע הזמין לבנק. סקר הסיכונים תוקף גם על ידי המומחים הענפיים בחטיבה לבנקאות עסקית. בעקבות מיפוי הסיכונים נבנתה "מפת חום" הממפה את כל הסיכונים על פי מידת ההשפעה האפשרית שלהם עבור כל ענף. מפה זו יוצרת תמונה קוהרנטית של סיכונים האקלים השונים עבור כל תיק האשראי.

מיפוי סיכונים האקלים עבור אשראי מסחרי, בחלוקה לפי מגזרי פעילות כפי שהוגדרו על ידי הבנק:

ענף פעילות	חשיפה לסיכונים פיזיים	טווח זמן ¹	חשיפה לסיכונים מעבר	טווח זמן
אנרגיה ומבוססי דלקים פוסיליים	4	בינוני	5	קצר
מתכות (ייצור ומסחר)	3	בינוני	5	קצר
תעשיות מבוססות כימיה	4	בינוני	5	קצר
תעשיות אלקטרוניקה, אופטיקה ומכניקה	3	ארוך	4	בינוני
תשתיות ואיכות סביבה	4	קצר	3	בינוני
בינוי (פרויקטים סגורים)	4	קצר	2	בינוני
שימושים בקרקע (כולל אנרגיה מתחדשת)	4	בינוני	3	בינוני
מסחר במוצרים ושירותים עתירי אנרגיה, לרבות שירותי תחבורה והובלה	4	בינוני	5	קצר
ייצור ומסחר במוצרי מזון	4	בינוני	4	ארוך
מסחר אחר	3	ארוך	3	בינוני
חקלאות	5	קצר	2	בינוני
ענפים נוספים ²	2		3	

● עצימות גבוהה ● עצימות גבוהה-בינונית ● עצימות בינונית ● עצימות נמוכה

כדי להעריך נכונה את מידת הסיכון הייחודית המשויכת לכל אחד מלקוחות הבנק, הבנק מפתח כלי להערכת פרופיל הסיכון הפרטני של לווה בודד. תהליך ההערכה הפרטני מתבסס על שאלונים ענפיים להערכת הסיכונים. השאלונים בוחנים את מידת החשיפה של הלקוח לשינויי האקלים וסיכונים סביבתיים נוספים, על פי ניתוח הפעילות העסקית שלו והסיכונים הכרוכים בה. נוסף על כך, נבחנים מנגנוני ההפחתה וההיערכות של הלקוחות להתמששות הסיכונים השונים כמו גם האפקטיביות של מנגנונים אלה. השאלונים להערכת הסיכון השיורי נועדו למילוי על ידי לקוחות הבנק. זאת במטרה לסייע לבנק לאמוד בצורה מדויקת יותר את הסיכונים שהוא חשוף להם, ולהביא בחשבון מאפיינים ייחודיים של

1. טווח זמן קצר הוא עד שנתיים, טווח זמן בינוני הוא עד חמש שנים, וטווח זמן ארוך הוא יותר מחמש שנים.
2. ענפים בעלי חשיפה נמוכה לסיכונים אקלים.

חשיפה לענפי משק בסיכון מוגבר במעבר לכלכלה דלת פחמן

מדד נוסף שנבחן על ידי הקבוצה, בהתאם להוראות הרגולטור, הוא היקף סיכון האשראי בקבוצה המיוחס לענפים שמוגדרים כענפים בסיכון מוגבר עקב המעבר לכלכלה דלת פחמן, בעיקר עקב היותם ענפים עתירי פליטות. הקבוצה סיווגה את הענפים ככאלו שבסיכון מעבר מוגבר, בהתאם למסגרות עבודה גלובליות מובילות בנושא. סך סיכון האשראי לציבור בענפי משק בסיכון מוגבר הוא 6.58%, מתוך סך סיכון האשראי לציבור בקבוצה נכון לסוף 2023.

בשנת 2023 נרשמה עליה מסוימת בשיעור ענפים אלה מכלל סיכון האשראי של הבנק. את העלייה הובילו ענפי האנרגיה והתחבורה. עיקר המימון בענפי האנרגיה ניתן לחברות העוסקות בחיפוש, הפקה והפצה של גז טבעי. הגז הטבעי נחשב כדלק מעבר, שהשפעותיו הסביבתיות והאקלימיות השליליות פחותות בהשוואה לפחם ונפט, ועל כן שימוש בגז טבעי הינו כלי נדרש בתהליך הגלובלי למעבר למשק אנרגיה דל פחמן. בנוסף, בשנים האחרונות משברים גיאופוליטיים מקומיים ובינלאומיים הגבירו את חוסר היציבות של משק האנרגיה הגלובלי והדגישו את הצורך לשמור על היציבות והעצמאות האנרגטית של ישראל. הבנק רואה חשיבות רבה בהמשך ההתקשרות עם חברות בתחומי הפעילות אלה הן לאור החשיבות שלהם כדלק מעבר והן בשל חשיבותם לעצמאות האנרגטית של ישראל.

אחוז מסך סיכון אשראי לציבור	ענפי משק בחשיפה לסיכון מעבר מוגבר
1.59%	דלקים פוסיליים ¹
0.04%	חקלאות בעלי חיים
0.85%	ייצור חשמל מדלקים פוסיליים
1.08%	יצרני מלט, מוצרי מתכת, מוצרי עץ ונייר
2.38%	נדל"ן מניב
0.64%	תחבורה, הובלה וייצור כלי רכב
6.58%	סך הכול

ניתוח ההשפעות של התממשות סיכונים אקלים על הבנק באמצעות ניתוחי תרחישים

שינויי האקלים עשויים להתפתח בקצב, בעוצמה ובאופן משתנים, בהתאם לקצב ואופי המעבר הגלובלי לכלכלה דלת פחמן. הדבר עשוי להביא לשינויים בסביבה העסקית בה הבנק פועל, תוך יצירת הזדמנויות וסיכונים חדשים. לצורך בחינת עמידות האסטרטגיה העסקית של הבנק בפני השפעות אפשריות של שינויי האקלים בוצעה בחינה ראשונית של שני סוגי תרחישי אקלים שונים על הבנק – תרחיש המאופיין בסיכון מעבר מהותי ושני תרחישים של התממשות סיכונים אקלים פיזיים מהותיים (הצפה ועלייה בגובה פני הים).

השפעה אפשרית של תרחיש Net-Zero על הבנק – סיכון מעבר

תרחיש Net-Zero הוא תרחיש לפיו הכלכלה הגלובלית מבצעת מעבר הדרגתי ומנוהל לאיפוס פליטות עד שנת 2050, על מנת להגביל את ההתחממות הגלובלית לכדי 1.5 מעלות צלזיוס בלבד (בהשוואה

לקוחות ומנגנוני הפחתה וניהול הקיימים אצל הלקוחות. כמו כן, שאלונים אלה עשויים להעלות את מודעות הלקוחות לסיכונים המרכזיים שהם חשופים להם, ובהמשך להתאמת פעילותם לסיכונים האקלים.

בשלב הנוכחי, כלי הערכת הסיכונים נועד ללקוחות החטיבה לבנקאות עסקית בלבד, והוא נמצא בשלבי הטמעה אצל מדגם לקוחות בחטיבה, הפועלים בענפים בעלי סיכון אקלימי מהותי. לאחר תקופת ניסיון וטיוב שתושלם עד לסוף שנת 2024, יוטמע הכלי בקרב לקוחות נוספים בחטיבה לבנקאות עסקית, בכפוף לרף מהותיות שייקבע. מנגנוני ההערכה שגובשו לזיהוי והערכת סיכונים האקלים באשראי נכללו במדיניות האשראי העדכנית של הבנק שאושרה בסוף שנת 2023.

מדדי חשיפה לסיכון אקלים בתיק האשראי של הבנק

כחלק ממחויבות הבנק לניהול היבטי האקלים, הבנק בוחן את מידת החשיפה האגרסיבית שלו לסיכונים האקלים בתיק האשראי העסקי, בהתאם למודל הערכת הסיכונים הפנימי שנבנה. מדידה של רמת החשיפה של הבנק לרמות הסיכון השונות היא שלב ראשון ומהותי בניהול סיכונים האקלים. בשלב זה מבוצע ניתוח ראשוני של החשיפה השורשית לסיכונים האקלים בתיק האשראי העסקי של הבנק. הניתוח אינו מביא בחשבון את מידת ניהול הסיכון של הלקוחות ואת מידת החשיפה הייחודית של כל לקוח. היבטים אלה ייכנסו ויישמו בהדרגתיות באמצעות כלי ההערכה שנבנו.

ענף פעילות	עצימות החשיפה לסיכונים פיזיים	עצימות החשיפה לסיכונים מעבר	שיעור מכלל סיכון האשראי המסחרי ¹
אנרגיה ומבוססי דלקים פוסיליים	4	5	5%
מתכות (ייצור ומסחר)	3	5	4%
תעשיות מבוססות כימיה	4	5	2%
תעשיות אלקטרוניקה, אופטיקה ומכניקה	3	4	1%
תשתיות ואיכות סביבה	4	3	1%
בינוי (פרויקטים סגורים)	4	2	33%
שימושים בקרקע (כולל אנרגיה מתחדשת)	4	3	9%
מסחר במוצרים ושירותים עתירי אנרגיה, לרבות שירותי תחבורה והובלה	4	5	6%
ייצור ומסחר במוצרי מזון	4	4	4%
מסחר אחר	3	3	2%
חקלאות	5	2	1%
ענפים נוספים ²	2	3	21%

● עצימות גבוהה ● עצימות גבוהה-בינונית ● עצימות בינונית ● עצימות נמוכה

1. חישוב חשיפה לפי ענפי משק – נתונים ליום 31.12.2023, נתוני הבנק ללא נגזרים, נוסטרו, חברות בנות ושלוחות חו"ל.
2. ענפים בעלי חשיפה נמוכה לסיכונים אקלים.

1. הענף כולל את כל שרשרת הערך של דלקים פוסיליים, לרבות חיפוש, כרייה, הפקה, זיקוק, שיווק ומכירת מוצרים המבוססים על דלקים פוסיליים, כולל פחם, נפט וגז.

לתקופת טרום המהפכה התעשייתית). זאת בהתאם לעקרונות הסכם פריז משנת 2015 – האמנה הבינלאומית המקיפה ביותר בתחום האקלים. תרחיש זה נחשב מבחינה בינלאומית כתרחיש הרצוי ביותר על מנת לעמוד ביעדי הסכם פריז, תוך צמצום הפגיעה הכלכלית הכרוכה במעבר לכלכלה דלת פחמן. בהתאם לכך, מדינות רבות (בדגש על מדינות אירופה) וחברות עסקיות רבות ברחבי העולם הצהירו על התחייבותן לעמוד ביעדי איפוס פליטות בהתאם למתווה הנדרש לתרחיש זה. במסגרת זו, מדינות שהתחייבו ליעדים אלה מבצעות תהליכים משמעותיים לקידום המעבר לכלכלה דלת פחמן בארצותיהן, לרבות אימוץ רגולציות מתקדמות, השקעה בתשתיות ירוקות יותר וקידום טכנולוגיות אקלים חדשניות. זהו תרחיש שאפתני המניח שינויים רגולטוריים מהירים והתפתחות טכנולוגית מואצת בטווח הזמן הקצר. תרחיש זה מגלם בתוכו סיכוני מעבר משמעותיים, לצד סיכונים פיזיים פחותים לעומת החלופות (עם זאת, סיכונים אלו אינם זניחים עקב ההתחממות של 1.5 מעלות).

בהקשר זה יש לציין כי מדינת ישראל לא התחייבה ליעדי פליטות התואמים לתרחיש Net-Zero. בפרט, יעד הפחתת הפליטות של ישראל לשנת 2030 נחשב נמוך לעומת מדינות מפותחות אחרות, אשר רובן הציבו יעד הפחתה של 40% לפחות עד 2030. מבנה משק האנרגיה הישראלי אינו תואם כיום משק דל פחמן, ולא מתבצעים כיום צעדים למעבר מואץ למשק כזה. נתון זה משפיע גם על אופן היערכות של הבנק, כבנק גדול בישראל המשקף את הכלכלה הישראלית כולה.

הענפים הצפויים להיפגע באופן החמור ביותר במסגרת תרחיש Net-Zero הם ענפי המשק הקשורים לשרשרת הערך של הדלקים הפוסיליים. במסגרת תרחיש זה חשוף הבנק לסיכוני אשראי גבוהים יותר באופן יחסי, לאור פעילות המימון שלו בענף האנרגיה הפוסילית.¹ חשיפתו של הבנק לפעילות בענף האנרגיה הפוסילית נובעת ממאפייני שוק האנרגיה בישראל: נכון לשנת 2022, רק כ-10% (7.5 TWh) מייצור החשמל בישראל מקורו באנרגיה מתחדשת, ועל פי תחזיות רשות החשמל, בשנת 2025 צפוי שיעור זה לעלות לכדי 17% (13.9 TWh) בלבד. מקור ייצור האנרגיה המרכזי בישראל הוא גז טבעי, ועל פי ההערכות הוא יהיה אחראי ל-68% מייצור האנרגיה בשנת 2022. נתח זה צפוי לעלות ל-80% בשנת 2025 על פי תחזיות רשות החשמל.² מבנה משק האנרגיה הישראלי הנוכחי והתלות הצפויה שלו בדלקים פוסיליים גם בעתיד על פי התכנונים הנוכחיים, ממתנים את חשיפתו של הבנק לסיכונים הקשורים במעבר לכלכלה דלת פחמן, לפחות בשנים הקרובות.

אף על פי כן, היערכותו של הבנק לקידום מימון ירוק והרחבת היקף האשראי הירוק שהוא מעמיד, ובפרט בתחום האנרגיה המתחדשת, עשויות להפחית את רמת הסיכון הכוללת בתרחיש זה.

ניתוח תרחיש הצפה ותרחיש עליית גובה פני הים – סיכון פיזי

הסיכונים הפיזיים של הצפות, שיטפונות ועלייה במפלס גובה פני הים, הנחשבים איומי ייחוס בישראל, הם בעלי פוטנציאל פגיעה בנכסים פיזיים של הבנק או בנכסים המשועבדים לבנק. על מנת להעריך את מידת החשיפה של הבנק לסיכונים אלה, ביצע הבנק ניתוח תרחישי קיצון עבור התממשות סיכון הצפה וסיכון עליית פני הים.³ התרחישים בחנו את המידה שבה הנכסים המשועבדים לבנק, הן בתיק המשכנתאות והן הנכסים המשועבדים להבטחת האשראי העסקי, עלולים להיפגע במקרה של הצפות משמעותיות שמקורן בירידת משקעים מרובה בזמן קצר, וכן בתרחיש עלייה בגובה פני הים, אירוע

1. נכון ל-31.12.2023, מסך סיכון האשראי של הבנק יוחס לחשיפה לענפי משק המהווים חלק משרשרת הערך של דלקים פוסיליים (לרבות חיפוש, כרייה, הפקה, זיקוק, שיווק ומכירת מוצרים המבוססים על דלקים פוסיליים, כולל פחם, נפט וגז), ועוד 0.85% מסך סיכון האשראי יוחס לענף ייצור חשמל מדלקים פוסיליים.
2. מתוך דוח משק החשמל, ספטמבר 2023, רשות החשמל.
3. יצוין כי סיכונים הצפות וסיכון עליית פני הים הם סיכונים שונים במהות ובהיבט אופק הזמן. כמו כן, סיכונים הצפות הם סיכונים תקופתיים שהשפעתם קצרת טווח באופן יחסי, ואילו עליית פני הים היא שינוי פרמננטי בגאוגרפיה המקומית.

שעלול להתממש בטווח הארוך יותר. יובהר כי אירועים של הצפות, שיטפונות ועלייה במפלס פני הים עלולים לגרום פגיעות נוספות כמו נזק לתשתיות, פגיעה בהמשכיות עסקית ושרשראות אספקה, ואובדן הכנסות, שלא הובאו בחשבון בניתוח התרחישים הנוכחי.

הניתוח התבסס על מיפוי אזורי הצפה שביצע משרד החקלאות. מפות אלה מבוססות על אירועי הצפות כפי שנרשמו בשנת 1992, וכן על אזורי הצפות כפי שמופו על ידי משרד החקלאות לצורך תוכנית מתאר ארצית 1 (תמ"א 1). יובהר כי מיפוי זה הוא חלקי, ובתרחישי קיצון עלולים להיפגע אזורים נוספים שאינם ממופים נכון למועד הדיווח. על כן, לצורך הקצנת התרחיש, הוספו לשטחים שמופו גם מרווחי ביטחון, המרחיבים את היקף השטח הנפגע. נוסף על כך, לתרחיש עלייה בגובה פני הים מופו האזורים הקרובים לחוף הים, בכמה דרגות קרבה.

בהתאם לרמת הקרבה לחוף / מרכז שטח ההצפה הממופה הושפע מהיקף הנזק שהוערך במסגרת התרחיש. הונח כי כל הנכסים ייפגעו בצורה שווה בהתאם לקרבתם לאזורי הסיכון, ועל פי שיעורי פגיעה שונים (ניתוח רגישות), וללא התייחסות למאפיינים פרטניים של הנכס (כגון גובה הנכס, קומה, גיל הבניין ואיכות תשתיות הניקוז המקומיות).

התרחיש חושב הן עבור תיק המשכנתאות והן עבור הנכסים המשועבדים להבטחת האשראי העסקי, ובוצע מיפוי של כלל הנכסים המשועבדים בהתאם לאזורי הסיכון שמופו. שיעורי הפגיעה חושבו על בסיס שווי נכסים שמרני (במשכנתאות – שווי מקורי ללא שינוי במחירי הדיור ממועד נטילת המשכנתה; באשראי העסקי – לפי הערכת שווי נמוכה קיימת) ונקבעו בהתאם למאפייני הסיכון של האזורים השונים. לאחר חישוב שווי הנכס החדש, אחרי שחיקה (אם הנכס נמצא באזורי הסיכון) ובהתאם לשיעור הפגיעה שנקבע, נבחנו הפערים בין יתרות האשראי הנוכחיות לשווי הנכס הנפגע, וסווגו כיתרת אשראי בסיכון פוטנציאלי. כיוון שבאשראי העסקי ייתכן מצב שבו ללווה אחד יש כמה נכסים משועבדים, סוכם שווי סך הנכסים המשועבדים לאחר הפגיעה ונבחנו מול יתרת החוב של הלקוח.

בשני המקרים בוצע ניתוח עבור שישה תרחישים ברמות חומרה שונות, שלושה מהם כוללים תרחיש של עליית גובה פני הים יחד עם תרחיש הצפות, ושלושה עבור תרחישי הצפות בלבד. תוצאות הניתוח, שנעשה מתוך הנחות מוצא שמרניות, מצביעות על פגיעה לא מהותית בתיק האשראי של הבנק, וזאת גם מבלי להביא בחשבון כיסוי ביטוחי של הנכסים. עם זאת, יצוין כי לניתוח זה יש מגבלות הנובעות מזמניות הנתונים המוגבלת במדינת ישראל בכל הנוגע למיפוי הצפות. מפות אלה אינן מיועדות באופן ייחודי למיפוי סיכונים הצפות לאור התגברות סיכונים האקלים, ואינן כוללות התייחסות לתשתיות ניקוז, צפיפות בנייה ועוד. הבנק ימשיך לעקוב אחר התפתחות הסיכון ולבחון היבטי השפעה ותרחישים נוספים. הבנק בוחן ביצוע ניתוח תרחיש קיצון בהתבסס על מפות עדכניות שפרסם המשרד להגנת הסביבה בשנת 2023.

ניהול סיכונים תפעוליים הקשורים לאקלים

הבנק פועל על מנת להיערך לסיכונים התפעוליים העולים משינויי האקלים ולהתאים את מדיניותו להיערכות להתממשות סיכונים אלה. הבנק פועל כדי להיערך בצורה מתאימה לאתגרים עתידיים ולהמשכיות עסקית עבור השירותים הקריטיים בתרחישים שונים, ובהם תרחישי אקלים, וכן למתן מענה ללקוחותיו גם בעתות חירום, עד כמה שהדבר יתאפשר. לבנק תוכנית סדורה לנושא המשכיות עסקית (Continuity Management Plan) הכוללת מסמך מדיניות להתאוששות מאסון והמשכיות עסקית המאושר על ידי הנהלת הבנק והדירקטוריון.

לבנק תוכניות עבודה מפורטות ונוהלי עבודה בשעת חירום. תוכנית ההמשכיות העסקית מיושמת במערכות של כל חטיבות הבנק ומובלת על ידי יחידת ההמשכיות העסקית. היערכותו של הבנק לתרחישי קיצון לאומיים שונים, בדגש על אירועי רעידת אדמה, צפויה לתת מענה לצורכי המשכיות עסקית גם באירועי קיצון אקלימיים. במקביל, לצורך היערכות מתאימה להתממשות סיכוני אקלים, מיפה הבנק את הנכסים האסטרטגיים שלו על מנת לבחון את עמידותם להתממשות תרחישי אקלים, בדגש על סיכון הצפות, הרלוונטי במיוחד בשל המיקום הגאוגרפי של נכסים אלה. עבור הנכסים הרלוונטיים ישנן תוכניות להפחתת הסיכון והיערכות להתממשות. היערכות הבנק לסיכוני אקלים תפעוליים מתבטאת גם בתכנון ובנייה של מבנים חדשים של הבנק. מבנה מטה הבנק החדש בלוד נבנה בהתאם לתקן בנייה ירוקה מתקדם, והוא כולל מערכות הגנה מפני נזקי טבע דוגמת שיטפונות ושריפות ומערכות לחיסכון וניטור שימוש במשאבים (ראו הרחבה בפרק יעדים ומדדים). נוסף על כך, משק החשמל בישראל מאופיין ברמת מוכנות נמוכה יחסית לסיכוני אקלים. ריבוי הפסקות חשמל הוא סיכון מהותי בישראל, והוא אף צפוי לגבור מפני ששינויי האקלים צפויים להוביל לעלייה בביקוש לחשמל ולפגיעה בתשתיות חשמל שונות.¹ לצורך היערכות לסיכון זה, המבנה בלוד כולל תחנת כוח שתאפשר לבנק לשמור על עצמאות אנרגטית.

ניהול סיכונים סביבתיים

סיכונים סביבתיים הם סיכונים הנובעים מפוטנציאל ההשפעה של שינויים או נזקים סביבתיים על התאגידים הפיננסיים. הבנק חשוף להפסד העלול לנבוע מהרעה במצבו הפיננסי של הלוח, בשל עלויות גבוהות שנגרמו ממפגעים סביבתיים ורגולציה בתחום איכות הסביבה. הרעה עלולה לקרות גם מירידה בשווי בטוחות החשופות לסיכון סביבתי, או מכך שהבנק יישא באחריות עקיפה למפגע סביבתי, הנגרם על ידי פרויקט שהוא מממן. בסיכון הסביבתי נכללים גם סיכונים נוספים הנגזרים ממנו: מוניטין, אחריות כלפי צד שלישי וכדומה. גורמי הסיכון הסביבתי הם השפעות מגוונות של התאגיד על איכות הסביבה, לרבות בהקשרי זיהום אוויר ומים, קרקעות מזוהמות, פגיעה במגוון הביולוגי, ציות לרגולציה סביבתית בתחומים מגוונים ועוד.

לבנק מדיניות מוסדרת בתחום ניהול הסיכונים הסביבתיים במסגרת מסמכי מדיניות האשראי. סיכון האשראי הוא הרלוונטי והחשוב ביותר, והוא מושפע מגופים לוויים בעלי פוטנציאל ליצירת זיהומים ומפגעים סביבתיים. מסמכי המדיניות של הבנק כוללים מדיניות ייעודית לסיכונים סביבתיים, ובה מתודולוגיה לזיהוי, הערכה וטיפול בסיכון הסביבתי. בתוך כך נקבעו תהליכי עבודה לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ולשילוב הערכת הסיכון, אם קיים, בהערכה התקופתית של איכות האשראי שהועמד. הבנק בוחן את השלכות של הסיכונים הסביבתיים כחלק אינטגרלי מסיכוני האשראי (בהיבטים פיננסיים, משפטיים וביטוחיים). מדיניות ניהול הסיכונים הסביבתיים בעת מתן אשראי, כחלק מתהליך ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק, מביאה בחשבון לא רק שיקולים המתבססים על טיב הלקוח, כושר הפירעון, טיב הבטוחות וכדומה, אלא גם שיקולים סביבתיים. בתוך כך פוטנציאל הפגיעה בסביבה כתוצאה מפעילות הלוח ופוטנציאל ההשפעות הסביבתיות על פעילותו הסדירה.

הבנק משלב שיקולים סביבתיים במתן אשראי, הן בפרויקטים שהוא מארגן את מימונם והן במתן אשראי שוטף לחברות. בחינת סיכון זה מבוצעת בחברות בעלות היקף פעילות רחב ופוטנציאל מהותי לסיכון סביבתי. נוסף על כך, בעת הערכת שווי לביטחון של קרקעות, מדור השמאות מבצע הערכה של סיכונים סביבתיים שמובאים בחשבון בעת העמדת אשראי, בהקשר של זיהום סביבתי והשלכותיהם על

שווי הנכסים. מושם דגש על נכסים בעלי פוטנציאל של זיהום קרקע ומי תהום. הנושאים הסביבתיים מוטמעים גם בפעילות סניפי חו"ל של הבנק. בהתאם לכך, מזרחי-טפחות ארצות הברית, הכפוף לרגולציה המקומית, גיבש מדיניות ונהלים בנושאים סביבתיים. כמו כן, מזרחי-טפחות לונדון משתמש בעקרונות שפרסם ה-PRA (Prudential Regulation Authority) כקווים מנחים לגיבוש מדיניות ניהול הסיכונים.

זיהוי, מדידה ופיקוח של סיכוני סביבה

- **איתור, זיהוי ומיפוי –** בבנק מופו ענפים בעלי פוטנציאל מהותי לסיכון סביבתי, בהם ענפים שונים בתחום האנרגיה, התעשייה, התחבורה, ההתפלה, הכרייה והחציבה. ענפי המשק מוינו לפי מידת השפעתם על איכות הסביבה בהיבטים אלה: שפכים, חומרים מסוכנים, רעש, קרינה, פסולת, קרקע, אוויר, ריח, אסבסט, פליטות לאוויר. בהמשך לכך זוהו לקוחות מהותיים הפועלים בענפים בעלי פוטנציאל ממשי לסיכון סביבתי, לרבות סיכוני אקלים. מיפוי זה נבחן מדי תקופה ונעשים בו שינויים והתאמות בעקבות הנחיות, רגולציות ותקינות מקומיות ובינלאומיות.
- **אומדן מידת ההשפעה של הסיכונים הסביבתיים –** אשראי שעמד בקריטריונים שהוגדרו, נבחן בין היתר באמצעות: שמאות לנכסים (על פי קריטריונים לאיתור קרקעות ונכסים שבהם יש צורך בהתייחסות להיבטים סביבתיים), מידע מהותי המתפרסם בדוחות הכספיים, מידע המתקבל מהלקוחות, דוחות למשרד הגנת הסביבה. במימון בהיקפים גדולים (בשיעור מהון הבנק) של מיזמי נדל"ן וקרקעות, מבוצעת בחינה של אינדיקציות חיוביות לסיכונים סביבתיים, בהתאם לרשימת קריטריונים שהגדיר הבנק. בחינת נושא זה מוסדה גם במסגרת הדיווח של המפקחים על מצב הפרויקט. במיזמי תשתית גדולים מאוד (הקמה ובנייה חדשה וכן תפעול), שהבנק מארגן את מימונם, מבוצעת הערכה סביבתית בדגש על מפגעים סביבתיים ועמידה ברגולציה הרלוונטית. במסגרת זו: דרישה מהיועץ הטכני/סביבתי להתייחסות להשפעות הסביבתיות, אומדן העלויות של המיזם והאמצעים למזעור הסיכון, עמידה בדרישות רגולטוריות סביבתיות, מטרת המיזם ושימושיו העתידיים וצעדים אופרטיביים למזעור הסיכונים הסביבתיים.
- **אשראי לענפי משק בעלי השפעה סביבתית מהותית –** במסגרת בקשות האשראי בהיקף מהותי, עבור חברות בענפי משק שזוהו כבעלי השפעה סביבתית מהותית, ניתנת התייחסות לסיכונים סביבתיים שעלולים להשפיע על כושר החזר האשראי. לדוגמה עמידה בהוראות רגולטוריות, עלויות מהותיות בתחום הסביבתי והליכים משפטיים המתנהלים כנגד החברה. אלה משוקללים במסגרת הערכת הסיכונים הכוללת של הלקוח.
- **שימוש במאגרי מידע בתחום הסביבה –** כחלק משילוב הסיכונים הסביבתיים במערך העבודה, רוכזה רשימה נרחבת של מאגרי מידע שונים בתחום איכות הסביבה, המסייעת לגורמים העסקיים במידת הצורך. הרשימה, אשר גובשה בסיוע היועצים הסביבתיים של הבנק, מאגדת בתוכה מאגרי מידע הנוגעים לתחומי מידע בתחום התכנון והבנייה, מאגרים משפטיים, רישיונות והיתרים, דירוגים ודוחות, מפות ועוד.

1. בהתבסס על סקירת המכון למחקרי ביטחון לאומי "ביטחון אנרגטי לנוכח משבר האקלים".



אחריות כלפי הסביבה



ככל ארגון עסקי, גם לפעילותו התפעולית השוטפת של בנק מזרחי-טפחות יש השפעה סביבתית ישירה. הבנק שואף להטמיע פרקטיקות אחראיות כלפי הסביבה בהתנהלותו השוטפת, ולצמצם השפעות ישירות תוך התייעלות תפעולית. הבנק שואף לייצר ערך משותף ובר קיימה. מתוקף הפעילות של הבנק בבנייני משרדים, עיקר ההשפעות הסביבתיות הישירות של הבנק נובעות מצריכת אנרגייה במשרדים ובצי הרכב, וכן בצריכת חומרים משרדיים, בדגש על נייר. הבנק מנהל היבטים אלו באמצעות תוכניות עבודה רב שנתיות לצמצום ההשפעות, ומעקב תדיר על ידי הצוותים הרלוונטיים בבנק.

ניהול והפחתת המדרך הפחמני

המדרך הפחמני של קבוצת מזרחי-טפחות מורכב משני רכיבים מרכזיים: פליטות גזי החממה הנובעות מפעילות התפעולית של החברה ופליטות גזי החממה המשויכות לפעילות הפיננסית של הקבוצה.¹ הקבוצה מנהלת את המדרך הפחמני התפעולי שלה החל משנת 2012² והציבה עבורו יעד הפחתה ארוך טווח. הקבוצה שואפת לשפר את יכולות המדידה וההפחתה שלה בכל שנה ומקצה משאבים רבים לטובת המאמץ.

זוהי השנה השנייה בה מודד הבנק את המדרך הפחמני המלא שלו, כולל היקף הפליטות הממומנות. חישוב הפליטות הממומנות נעשה בהתאם לתקן הבינלאומי PCAF,³ המשמש כיום כתקן הגלובלי המוביל לחישוב פליטות המשויכות לפעילות פיננסית. החישוב מבוצע כחלק ממחויבות הבנק להפחתת פליטות וצמצום ההשפעות האקלימיות שלו.

במהלך 2023, המשיך הבנק בתוכנית ההתייעלות הרב שנתית שלו, במטרה לצמצם את טביעת הרגל הפחמנית. במסגרת זו, בין היתר, נקט במגוון צעדים, פרויקטים ותהליכים לקידום היעילות האנרגטית

הדרכת העובדים בנושא סיכונים אקלים וסביבה

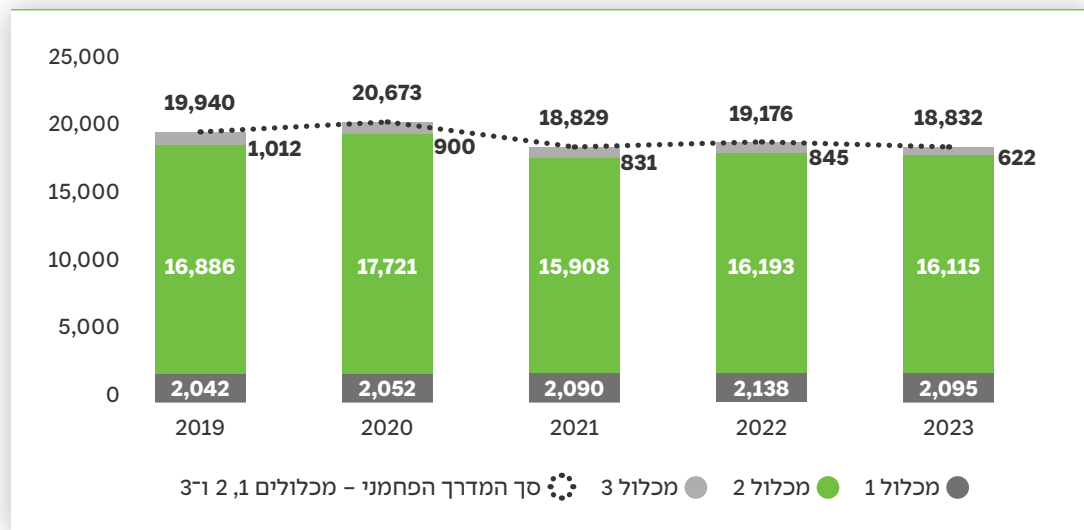
ציר נוסף בהיערכות הבנק הוא הטמעת המודעות לנושא האקלים והסביבה בקרב העוסקים במתן אשראי. מטה החטיבה לבנקאות עסקית מקיים הכשרות בתחום לבעלי תפקידים רלוונטיים בחטיבה, בסיוע יועצים מקצועיים חיצוניים מתחום איכות הסביבה ומהתחום המשפטי. ההכשרה כוללת זיהוי של סימני האזהרה בהקשר של סיכונים סביבה ואקלים, ההשלכות של סיכונים אלה על ההיבטים העסקיים, עדכוני הרגולציה, מקורות המידע לנושאי הסיכונים הסביבתיים, דרך ניהולם בחברות (השקעות והוצאות בתחום, תביעות משפטיות וכולי) והיבטים של סיכונים סביבתיים בעת כינוס נכסים. ההדרכות מותאמות למאפייני הפעילות של היחידות העסקיות, ונעשית בהן סקירה של תהליכי העבודה בתחום הסביבתי: בפעילות שוטפת של החברות, בליווי פרויקטים, בנכסים המשועבדים לבנק ובמסמכים המשפטיים. בשנת 2023 התקיימו כ-151 שעות הדרכה בנושא ניהול סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים בהדרכות ייעודיות לבעלי תפקידים רלוונטיים. בחטיבה לבנקאות עסקית הוטמע נושא הסיכונים הסביבתיים והרחבת המדיניות והעשייה בתחום זה, במסגרת ישיבות פנימיות עם בעלי התפקידים הרלוונטיים. בישיבות הוצגה סקירה של סיכונים סביבתיים בכלל, ונושא סיכונים אקלים והעלייה בחשיבותם בפרט, והושם דגש על סימני אזהרה שקיומם מצריך בחינה מעמיקה יותר בהיבטים הסביבתיים.



1. קטגוריה 15 במכלול 3, לפי הטקסונומיה של GHG protocol, התקן הגלובלי המוביל לחישוב טביעת רגל פחמנית.
2. בשנת 2012 פורסם דוח ESG הראשון של הבנק ובו פורסמו נתוני המדרך הפחמני.
3. Partnership for Carbon Accounting Financials

2023	2022	2021	2020	2019	יחידת מידה	Location based
2,095	¹ 2,138	2,090	2,052	2,042	טון CO ₂ e	מכלול 1
16,115	16,193	15,908	17,721	16,886	טון CO ₂ e	מכלול 2 (Location based)²
622	845	831	900	1,012	טון CO ₂ e	מכלול 3³
18,832	19,176	18,829	20,673	19,940	טון CO ₂ e	סך המדרך הפחמני - מכלולים 1, 2 ו-3 (Location based)
0.125	0.116	0.123	0.136	0.16	טון CO ₂ e	עצימות מדרך פחמני (טון CO₂e למ"ר, Location based)
2.595	2.527	2.463	2.726	3.05	טון CO ₂ e	עצימות מדרך פחמני (טון CO₂e לעובד, Location based)

המדרך הפחמני של הקבוצה (טון CO₂e)⁴



בבנק, שכן צריכת האנרגייה היא מקור פליטות גזי החממה המרכזי של הבנק. תוכנית ההתייעלות האנרגטית כוללת צעדים רבים, ובהם מרכיבים של החלפת ציוד ומערכות שאינם יעילים אנרגטית, עידוד מעבר לכלי רכב היברידיים, בקרה וניטור שוטפים על צריכת האנרגייה, וקידום בנייה ירוקה במתקני הבנק. להרחבה ופירוט על אודות תהליכי ההתייעלות האנרגטית, ראו בהמשך פרק זה.

מדידת המדרך הפחמני התפעולי של הבנק

כחלק מהשאיפה לשיפור האקלים, הקבוצה מקפידה למדוד את פליטות גזי החממה הנגרמות כתוצאה ישירה מפעילותה מצריכת בניין וסולר (מכלול 1), פליטות עקיפות כתוצאה מצריכת החשמל בבנק (מכלול 2) ופליטות עקיפות נוספות בשרשרת האספקה: צריכת נייר ופסולת נייר המועברת למחזור, צריכת מים, פסולת אלקטרונית המועברת לגריטה וטיסות עסקיות (מכלול 3).

גם השנה, ממשיכה קבוצת מזרחי-טפחות לדווח על פליטות גזי החממה שלה למערך הדיווח הוולונטרי של המשרד להגנת הסביבה, בהתאם למתודולוגיה מוסמכת. מדידת ממצאי פליטות גזי החממה נעשית בהתאם למתודולוגיית GHG Protocol¹, תוך שימוש בהתאמות החישוב של המשרד להגנת הסביבה. הבנק מדווח השנה לראשונה על אודות המדרך הפחמני בהתאם לסטנדרטים המתקדמים, לפי חלוקה ל- Location based ו- Market based מהנתונים ניתן לראות כי בשנת 2023, למרות הירידה בסך המדרך הפחמני הכולל, חלה עלייה בעצימות טביעת הרגל למ"ר ולעובד, בעקבות הירידה המשמעותית בהיקף השטח ובמספר העובדים של הקבוצה.

המדרך הפחמני של קבוצת מזרחי-טפחות (טון CO₂e)²

2023 ³	2022	2021	2020	2019	יחידת מידה	Market based
2,095	⁴ 2,138	2,090	2,052	2,042	טון CO ₂ e	מכלול 1
18,167	18,166	18,875	20,493	18,453	טון CO ₂ e	מכלול 2 (Market based)
622	845	831	900	1,012	טון CO ₂ e	מכלול 3⁵
20,884	21,149	21,796	23,445	21,507	טון CO ₂ e	סך המדרך הפחמני - מכלולים 1, 2 ו-3 (Market based)
0.139	0.128	0.143	0.155	0.172	טון CO ₂ e	עצימות מדרך פחמני (טון CO₂e למ"ר, Market based)

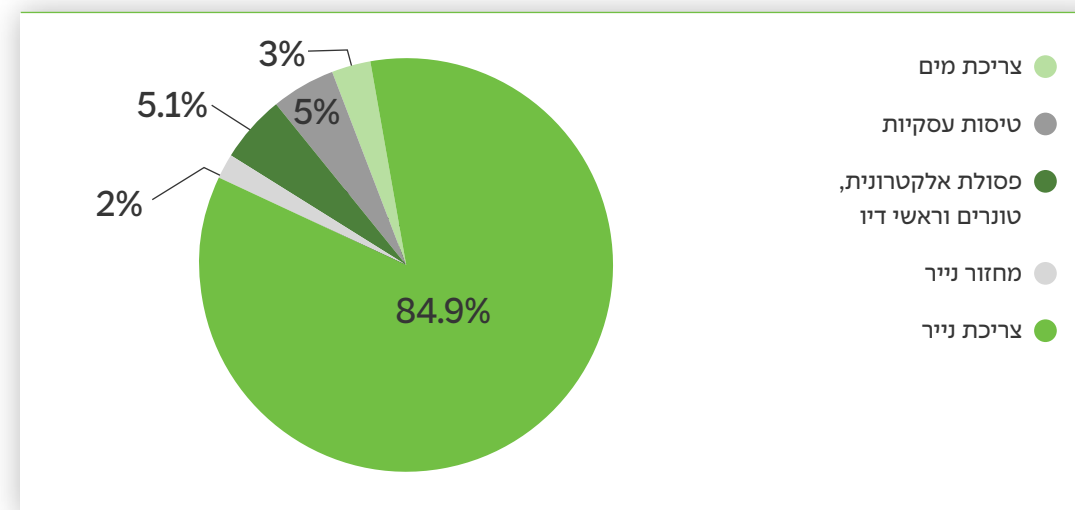
1. Greenhouse Gas Protocol.
 2. נתוני המדרך הפחמני של הקבוצה כוללים את בנק מזרחי-טפחות ואת חברות הבת העיקריות. בנק אגוד נכלל בשנים 2020-2022, החל משנת 2023 בנק אגוד אוחד באופן מלא עם בנק מזרחי-טפחות.
 3. נתוני הפליטות במכלול 1 ו-2 כוללים פליטות מחדר מחשבים של הבנק ומשרתי הגיבוי (DRP), העומדים על סך 4,467 טון CO₂e בשנת 2023.
 4. מכלול 1 בשנת 2022 חושב מחדש עקב עדכונים רטרואקטיביים.
 5. החל משנת 2023, חישובי מכלול 3 כוללים גם צריכת מים.

1. מכלול 1 בשנת 2022 חושב מחדש עקב עדכונים רטרואקטיביים.
 2. בוצעו שינויים רטרואקטיביים במכלול 2 עקב שימוש בנתוני פליטה מעודכנים.
 3. החל משנת 2023, חישובי מכלול 3 כוללים גם צריכת מים.
 4. נתוני המדרך הפחמני של הקבוצה כוללים את בנק מזרחי-טפחות ואת חברות הבת העיקריות. בנק אגוד נכלל בשנים 2020-2022, החל משנת 2023 בנק אגוד אוחד באופן מלא עם בנק מזרחי-טפחות.

היקף הפליטות הממומנות מסך האשראי המסחרי לשנת 2023¹

ענף	סך פליטות ממומנות (MTCO ₂ e)	שיעור מסך החובות ²	עצימות פליטות ³ (טון למיליון ש"ח)	ציון איכות מידע ⁴
אחר	0.252	0.60%	134.5	5.0
אנרגיה ומבוססי דלקים פוסיליים	77.10	2.19%	257.3	3.3
מסחר ושירותים	30.10	5.47%	75.6	4.6
נדל"ן ובנייה	0.58	8.03%	23.0	4.1
תחבורה והובלה	0.247	0.71%	110.0	4.7
תעשייה	22.20	1.83%	386.3	4.4
תשתיות ואיכות סביבה	0.06	0.69%	29.9	4.3
סכום כולל	6.44	19.52%	104.9	4.2

מקור הפליטות – מכלול 3



היקף הפליטות הממומנות

הבנק מדווח זו השנה השנייה על היקף הפליטות הממומנות שלו. המדידה מאפשרת לבנק לנהל בצורה סדורה ומעמיקה את מידת החשיפה שלו למימון עתיר פליטות, ולהשתמש במידע לצורך קבלת החלטות איכותיות ומבוססות נתונים.

לאחר פרסום הנתונים בשנה שעברה המשיך הבנק לפתח את יכולות המדידה וההערכה שלו של הפליטות הממומנות, תוך דיוק רמת התאימות לדרישות הספציפיות והמתעדכנות של תקן ה-PCAF. במסגרת זו, פעל הבנק להרחיב את יכולות איסוף המידע הפיננסי והסביבתי מלקוחותיו, והשנה החישוב מתבסס לראשונה גם על נתוני טביעת רגל פחמנית שנאספו ישירות מלוויים עסקיים של הבנק לצורך זה, לראשונה במשק הישראלי. במסגרת עדכון והתאמת המתודולוגיה, הבנק עשה שימוש בנתונים סביבתיים נוספים, אשר היקפם הולך וגדל משנה לשנה עם רמת הבשלות של המשק הישראלי בתחום.

בנוסף, לאחר שבשנה הקודמת, שהייתה השנה הראשונה בה מדד הבנק את טביעת הרגל הפחמנית של פעילותו הפיננסית, ולאחר ניתוח מעמיק של הנתונים, החליט הבנק להעלות את סף המהותיות של החוב הנכלל בחישוב. זאת, ממגוון סיבות, לרבות איכות זמינות הנתונים (הן הפיננסיים והן הסביבתיים) ביחס לחברות בהן החוב נמוך יותר, וכן עקב יכולתו הניהולית המשמעותית יותר של ביצועיו במדידה זו אל מול לווים גדולים. יובהר, כי העלאת סף המהותיות צמצמה את סך החוב ביחס אליו מחושבות הפליטות בכ-8% בלבד. במסגרת תהליך הדיוק שעשה הבנק, חושב היקף הפליטות הממומנות לשנת 2022 תוך שימוש במודל החישוב המעודכן לשנה זו. על פי חישוב זה, היקף הפליטות לשנת 2022 עמד על 6.25 MTCO₂e ועצימות הפליטות הינה 105.6 (טון למיליון ש"ח). ציון איכות הנתונים עמד על 4.3¹.

הבנק ממשיך לפעול על מנת לדייק ולפתח את המתודולוגיה לפיה הוא מחשב ומעריך את טביעת הרגל הפחמנית שלו, להעשיר את מסד הנתונים הסביבתי עליו הוא מתבסס, ולעבוד עם לקוחותיו בשיתוף פעולה על מנת לקדם עתיד כלכלי דל פחמן במדינת ישראל. אנו מעריכים כבר בשלב זה, כי גם בשנה הבאה יתבצע עדכון למתודולוגיה עליה אנו מתבססים, בהתאם לקצב ההתפתחות של רמת הבשלות והידע בשוק הישראלי בנושאי אקלים.

1. החישוב ההשוואתי נעשה על בסיס נתוני אמת עבור כ-90% מסך החוב הנכלל בחישוב, הנתונים הנותרים חושבו על סמך הערכות מבוססות.

1. היקף הפליטות הממומנות לשנת 2023 כולל את נתוני האשראי שהוגדרו כמהותיים, מתוך האשראי המסחרי המאזני שהעמיד הבנק בחטיבה העסקית ובחטיבה הקמעונאית. נתונים אלה אינם כוללים את האשראי בשלוחות חו"ל של הבנק, את האשראי לרשויות עירוניות וכן אינו כולל אשראי בסכום הנמוך מ-1,000,000 ש"ח (10,000 ש"ח בדו"ח 2022). יובהר כי אשראי לרשויות עירוניות לא נכלל בחישוב בהתאם להנחיות תקן ה-PCAF בנושא.
2. אשראי לציבור בבנק.
3. עצימות הפליטות הכוללת מחושבת בנפרד ברמה הענפית ועבור כלל האשראי המסחרי. העצימות היא היחס של סך הפליטות למיליון ש"ח חוב.
4. ציון איכות המידע נמדד על פי תקן ה-PCAF וניתן לכל מימון/השקעה בהתאם למהימנות המידע הזמין עבורם. סולם הציון נע החל מציון 1 – גבוה ועד לציון 5 – נמוך.

ניהול היבטי סביבה בפעילות התפעולית של הבנק

צריכת משאבים אחראית – התייעלות אנרגטית

צריכת האנרגייה בקבוצת מזרחי-טפחות

2023	² 2022	2021	¹ 2020	2019		
228.3	209.1	221.5	235	248	סך צריכת החשמל למ"ר	חשמל (קוט"ש)
4,541	4,541	4,427	4,701	4,744	סך צריכת החשמל לעובד	
34,286,597	34,453,858	33,846,527	35,656,592	30,983,930	סך צריכת החשמל	
625,829	678,542	710,442	697,703	715,235	סך צריכת בניזין	דלק (ליטרים)
228,516	197,345	162,068	134,769	131,881	סך צריכת סולר ³	
854,345	875,887	872,510	832,472	847,116	סך צריכת דלק	
123,432	124,034	121,847	128,364	111,542	סך צריכת חשמל	אנרגייה (GJ)
21,352	23,150	24,239	23,804	24,402	סך צריכת בניזין	
8,816	7,613	6,252	5,199	5,088	סך צריכת סולר	
153,599	154,797	152,338	157,367	141,032	סך צריכת האנרגייה	
1.02	0.93	0.99	1.03	1.131	סך עצימות אנרגטית למ"ר (מ"ר/GJ)	עצימות אנרגטית
21.16	20.4	19.92	20.75	21.59	סך עצימות אנרגטית לעובד (GJ/עובד)	

* KWh – קילו וואט לשעה

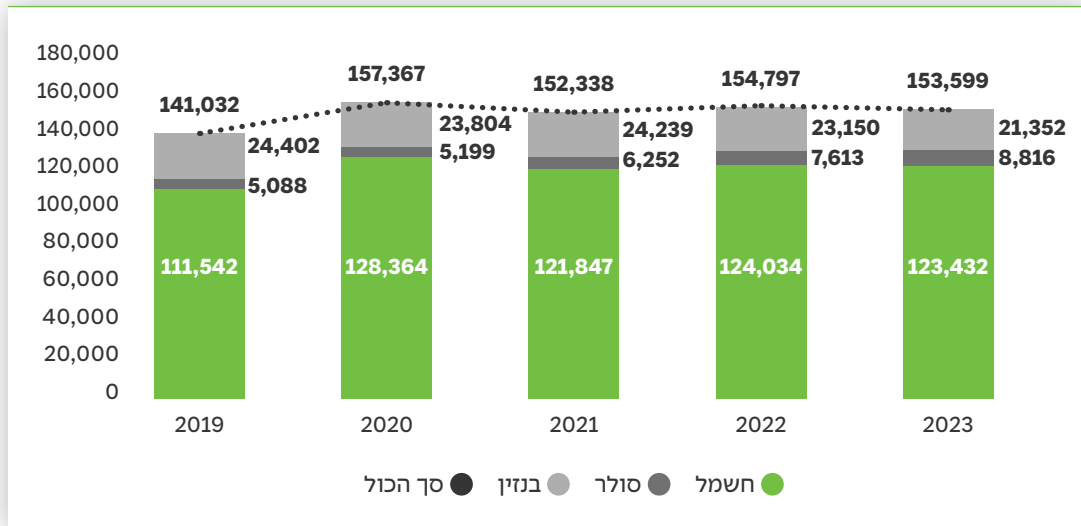
** GJ – ג'יגה ג'אול – יחידה למדידת אנרגייה

בשנת 2023 חלה ירידה של כ-8% בצריכת הבניזין גם בשל סיום תהליך המיזוג עם בנק אגוד. לעומת זאת, בצריכת הסולר חלה עלייה בשל הגידול בפעילות הבנק, שגרר עימו הגדלה של כ-25% במצבת הרכבים להובלת כספים, והגברת כמות הנסיעות ומרחק הנסיעה בעקבות גידול של כ-73% בכמות הכספונים המרוחקים של הלקוחות המטופלים על ידי הבנק.

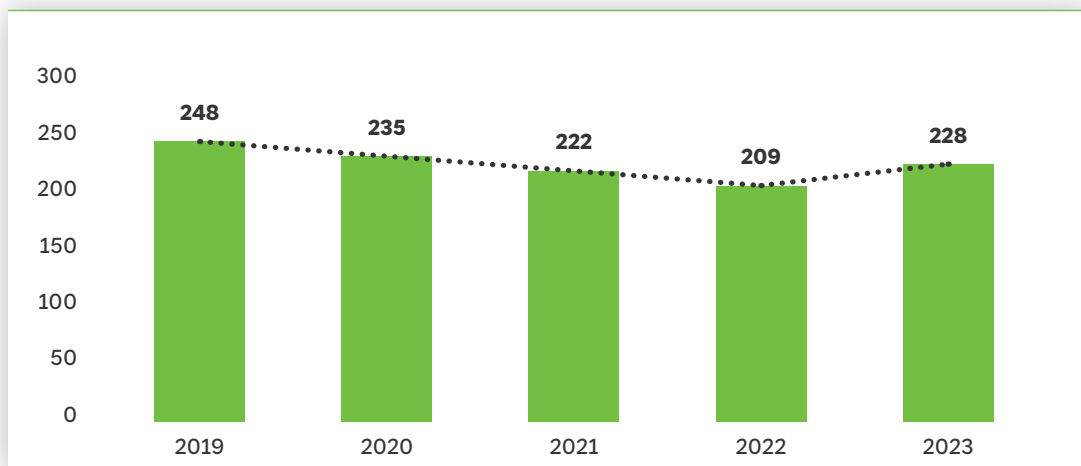
כמו כן, בשנה זו, נמשכו תהליכי ההתייעלות האנרגטית המלווים את הקבוצה בשנים האחרונות. בעקבות כך חלה ירידה קלה בצריכת החשמל ובסך צריכת האנרגייה (GJ). יחד עם זאת, בשל קיטון בשטחי הקבוצה ובמצבת העובדים, העצימות האנרגטית לעובד ולמ"ר (GJ) ועצימות צריכת החשמל (קוט"ש) למ"ר עלו.

1. בשנת 2020 הצטרף בנק אגוד לקבוצת מזרחי-טפחות. נתוני 2019 אינם כוללים את בנק אגוד.
2. בדוח זה עודכנו רטרואקטיבית נתוני צריכת הדלקים בשנת 2022, בשל הרחבת הדיווח.
3. צריכת הסולר כוללת גם צריכת סולר בגנרטורים, בפועל מדובר בנתוני רכש ולא צריכה. בשל המלחמה הבנק מיאל באופן חד פעמי את מאגריו במט"ל בסוף שנת 2023, אשר ישמש את הבנק גם בשנת 2024. בעקבות כך, מחצית הרכש יוחסה לשנת 2023 ומחצית תיוחס לשנת 2024.

סך צריכת אנרגייה (GJ)¹



צריכת חשמל למ"ר (קוט"ש)



מהלכים להתייעלות אנרגטית בצריכת חשמל

להלן תיאור מהלכים להתייעלות אנרגטית בצריכת החשמל שבוצעו בשנים האחרונות וממשיכים לפעול:

- הפעלת מערכת שליטה ובקרה בבנייני מטה, שמסייעת בבחינה חודשית של צריכת החשמל – הבנק מנתח בכל חודש את עלויות צריכת החשמל לפי מבנים, ובמקרה של חריגה הוא פועל (בסיוע יועצים) לאיתור הסיבה ולטיפול בה.

- ניצול מערך הגנרטורים (לשעת חירום) בשעות השיא בשוטף – בהתאם להסכם שנחתם בשנת 2014 עם חברת החשמל, הבנק משתתף בתוכנית השלת עומסים של רשות החשמל ומוכר בשעות השיא חשמל לחברת החשמל, על פי דרישה שלה, באמצעות הפעלת הגנרטורים לשעת חירום. זאת על מנת לסייע לצמצום נקודות השיא ברמה הלאומית ולנצל את הסולר בגנרטורים במטה

1. בשנת 2020 הצטרף בנק אגוד לקבוצת מזרחי-טפחות.

הבנק בלוד. באופן זה גם צומצמו שעות הפעלת הגרטרורים לבדיקה עצמית, שכן מסתמכים על ההפעלה בפועל לצורכי הבדיקה.

- **התקנת מערכת סירקולציה לסולר בגרטרורים –** מערכת זו הותקנה לצורך מניעת זיהום הקרקע בסולר פסול לשימוש, וכן לשם הארכת אורך החיים של הסולר. כמו כן, מתבצעת בדיקת אטימות מכלי סולר למניעת דליפה.
- **החלפת מערכת מיזוג האוויר בסניפים שבהם המערכת ישנה ולא יעילה –** בשנת 2023 הוחלפו מערכות מיזוג אוויר ישנות בסניפים שהועתקו לנכסים חלופיים. בנוסף יחידות מיזוג האוויר בחדרי המחשב חוברו ברשת תקשורת לשם אופטימיזציה של הפעלת מערכות המיזוג.
- **ניצול יעיל של שטחים –** ייעול השימוש בשטח מביא גם לחיסכון בצריכת חשמל. בשנת 2023 צומצם שטח של כ-40 מ"ר בסניף קריית מלאכי, וכן סניף פלורנטין מוזג לסניפים סמוכים בתל אביב. כמו כן התווספו כ-10 עמדות עבודה בסניפים קיימים ללא תוספת שטח.
- **בחינת אנרגייה חלופית במט"ל (מטה הבנק בלוד) –** בשנת 2019 אושרה הקמת תחנת כוח במט"ל, המופעלת באמצעות גז טבעי, לצורך ייצור חשמל עצמי לבניין. הנושא נמצא בשלבי תכנון ומו"מ מבניית הקמפוס החדש של הבנק.

הקמת הקמפוס החדש וקידום בנייה ירוקה

בשנת 2022 החלו העבודות לבנייתו של קמפוס מזרחי-טפחות חדש בעיר לוד, ובו ירוכזו כל יחידות המטה של הבנק. השלמת הפרויקט והעברת היחידות צפויים להסתיים במהלך שנת 2025. בניית הקמפוס החדש בלוד מתוכננת בהתאם לתקנים המתקדמים ביותר בתחום הסביבה ורווחת העובדים. התקנים מודדים את הפחתת טביעת הרגל הפחמנית, צמצום הפגיעה הסביבתית, שיפור תנאי העבודה וקידום רווחת העובדים. הקמפוס מיועד להיות מרכז חדשני המתמקד בשימור הסביבה וביצירת תנאים טובים לעובדים.

בניית הקמפוס החדש בלוד מתוכננת בהתאם לתקן LEED. זהו תקן אמריקאי וולונטרי לבניה ירוקה. בניית הקמפוס החדש בהתאם לתקן LEED תסייע לבנק ליישם את האחריות הסביבתית ולהשתמש במשאבים בצורה יעילה. גישה חדשנית זו לבניית הקמפוס משלבת עקרונות מודעים לסביבה לאורך כל בנייתו ותפעולו של הבניין. פרויקט בניית הקמפוס החדש מייעד עצמו להשגת הסמכת LEED Gold. התקן מדגיש את המבנה הבסיסי והמערכות החיוניות של הבניין, ומספק בסיס איתן לדיירים העתידיים ליישם פרקטיקות בנות קיימה בתוך החללים במבנה. בשלב התכנון המוקדם נקבעו חומרי בנייה בעלי תו ירוק, תכנון נכון של אתר הבנייה ומניעת זיהום הסביבה, וטכניקות בנייה שנועדו למזער את צריכת המשאבים הטבעיים ויצירת פסולת עודפת. מאפייני התכנון החסכוניים באנרגייה כגון בידוד מתקדם, זיגוג בעל ביצועים גבוהים, מערכות מיזוג יעילות ופנלים סולריים צפויים להפחית משמעותית את צריכת האנרגייה ולצמצם את פליטת גזי החממה. בנוסף, מתוכננים בקמפוס אמצעים לחיסכון במים, לרבות מתקנים עם זרימה נמוכה (ברזים אלקטרוניים ומכלי הדחה כפולים) ומערכות איסוף מי מזגנים לטובת הדחת אסלות, אשר יפחיתו את ההשפעה הסביבתית.

יתרה מכך, מיקומו של הבניין נותן עדיפות לנגישות לתחבורה ציבורית ולשירותים כלליים, מקדם את הקישוריות הקהילתית ומפחית את ההסתמכות על כלי רכב אישיים. כמה צעדים צפויים להוביל לצמצום

משמעותי בשימוש בכלי רכב פרטיים: הקמת מערך הסעות משלים לתחבורה ציבורית שהבנק מפעיל ומערך שאטלים (שירות היסעית) נרחב לאורך כל שעות היום לתחנת הרכבת, רמת הנגישות הגבוהה לתשתיות תחבורה בינעירוניות, קיימות ועתידיות, עידוד תחבורה שיתופית בין עובדים ושילוב חניות אופניים ואופנועים בקמפוס. ריכוז מטות החברות בקמפוס אחד, לצד שילוב אמצעים טכנולוגיים לקיום פגישות והדרכות מקוונות יאפשרו חיסכון במשאבי זמן ואנרגייה.

תקן נוסף אותו מאמץ הבנק הוא תקן WELL. הקמפוס מתוכנן על פי תקן WELL V2, תקן מוביל בתחום הבנייה הירוקה, קיימות ורווחת העובדים. התקן מתמקד ביצירת סביבות עבודה בריאותיות ונוחות המקדמות את הבריאות והרווחה הכוללת של המשתמשים. זאת באמצעות שימוש בעיצוב ובטכנולוגיות ירוקות, ניהול חומרים ואיכות אוויר בתוך המבנה ומחוצה לו, קידום פעילות גופנית ותזונה בריאה בקרב העובדים, ניהול ושליטה יעילים במקורות אנרגייה.

על מנת לעמוד בתקן WELL, תשולב בקמפוס מערכת של חזיתות מתקדמות הכוללות תכנון הצללות מובנות שפותחו בסיוע אנליזות אנרגטיות ותרמיות. אלה מאפשרות תנאי נוחות תרמית וויזואלית גבוהים ביותר בחללי העבודה תוך הצללת החזיתות והפחתת עומסי הקירור. יותקנו מערכות מיזוג אוויר שמצטיינות ביעילות אנרגטית מהגבוהות בשוק וישולבו גם אמצעי סינון, וכן מערכות חשמל יעילות ותכנון תאורה חסכוני.

התשתית הטכנולוגית לשליטה ובקרה בקמפוס החדש תעודד קיימות ושימוש יעיל במשאבים, תתמוך בטיוב צריכת האנרגייה ותאפשר תפעול חכם של הקמפוס. כל האמצעים הללו יביאו לחיסכון ניכר באנרגייה ולצמצום פליטות הפחמן הדו-חמצני של הקמפוס. כמו כן מתוכננות בקמפוס תשתיות למחזור פסולת ולהטענת כלי רכב חשמליים.

על מנת להעצים את רווחת העובדים יוקמו בקמפוס שטחי גינון שיספקו לעובדים אזורי מנוחה ופנאי. מערכת הגינון והצמחייה בקמפוס החדש יתוכננו כך שיוכלו לתרום גם לשמירה על המגוון הביולוגי. עובדי הקמפוס יוכלו ליהנות מחדר כושר פעיל, חוגים ומלתחות. התנועה ברחבי הקמפוס תהיה באמצעות גרמי מדרגות מוארים ומזמינים שיעודדו את העובדים לנוע במהלך יום העבודה.

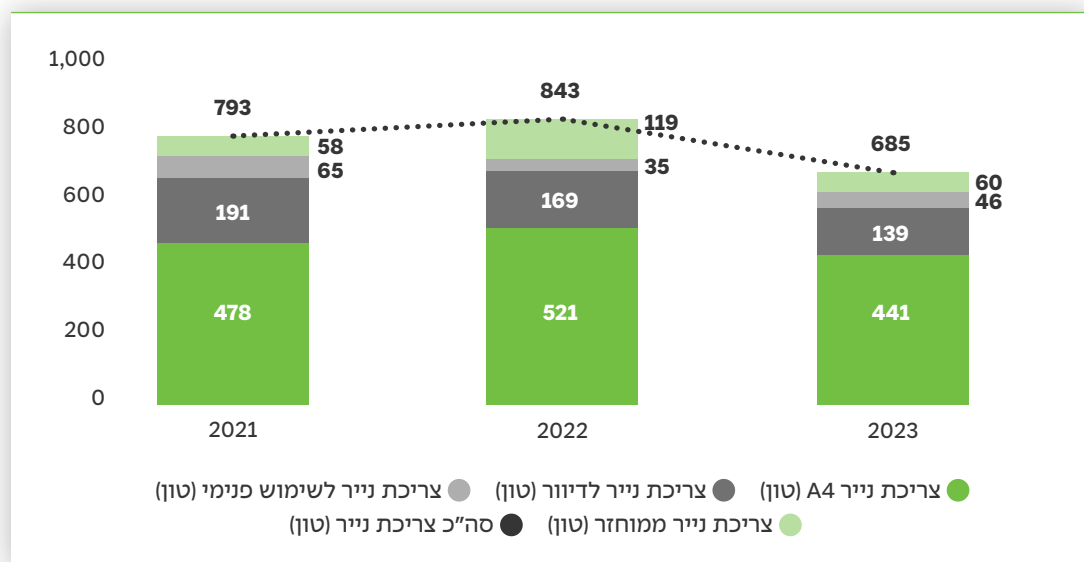
מהלכים להתייעלות אנרגטית בצריכת דלק

כדי לצמצם את צריכת הדלק בצי הרכב הארגוני, ננקטים כמה מהלכים המשלימים זה את זה. מעבר לחיסכון בצריכת דלק, המהלכים מייעלים את ניצול הזמן וחוסכים בעלויות. הבנק נוקט מדיניות של העדפת רכבים בעלי יעילות אנרגטית גבוהה ומעודד שימוש בכלי רכב היברידיים וחשמליים.

- **כלי רכב היברידיים –** בשנת 2021 הגדיר הבנק מדיניות חדשה לעידוד עובדים ומנהלים לבחור כלי רכב היברידיים בליסינג. לצורך כך, סכום הזכאות לשווי הרכב בכל אחת מהמדרגות עלה, על מנת שהעובדים יוכלו לבחור רכב היברידי. בשנת 2023 שיעור הרכבים ההיברידיים/חשמליים היווה כ-39% מכלל הצי, לעומת 25% בשנה הקודמת.

- **מעבר לדיגיטל –** הבנק משתמש בפלטפורמות למפגשים מרחוק, ובכך מאפשר לעובדיו ומנהליו לערוך מפגשים, ישיבות, הכשרות והדרכות באופן דיגיטלי. קיום מפגשים מסוג זה מאפשר לבנק לצמצם את היקף הנסועה (קילומטראז') של העובדים ובכך להביא לירידה בכמות הפליטות. בשנת 2023 התקיימו כ-150,000 שעות שיחה בפלטפורמות הדיגיטליות, כולל שיחות ועידה ושעות

צריכת הנייר בקבוצה



בשנת 2023 נבחנה צריכת הנייר על ידי הבנק כחלק מתהליך קבוע ורב שנתי בנושא זה: דיוור ללקוחות, הדפסות פנימיות, הדפסת מסמכים הנמסרים ללקוחות ועוד. כמו כן, בוצעה בחינה של תהליכים עסקיים ושולבו שיפורים בתשתית המיכונית (הפנימית ובין הבנק לבין לקוחותיו) שמאפשרים צמצום הדפסות, כגון הצגת מסמכים נוספים ללקוחות באתר ובאפליקציות של הבנק. בשנת 2023 ירדה צריכת הנייר של הקבוצה בכ-158 טון: ירידה של כ-19% לעומת השנה הקודמת. הירידה בצריכת הנייר נבעה בעיקר ממאמציו המתמשכים של הבנק לקדם תוכניות לצמצום צריכת הנייר, בהן פרויקט "סניף ללא נייר" ופרויקט "תיק משכנתה דיגיטלי", שבמסגרתו הלקוחות המבצעים משכנתאות חותמים על מסמכים באמצעות טאבלט או בחתימה מרחוק, וכן מונחים להמציא מסמכים באופן דיגיטלי ככל הניתן. בכך הבנק מסייע להפחתת השימוש בנייר גם בכלל המשק. כיום פרויקט "תיק משכנתה דיגיטלי" פרוס ומוטמע בכל הבנק, וכלל התיקים במערכת מבוצעים כתיקים דיגיטליים, למעט סוגי תיקים בודדים. כמו כן, הבנק ממשיך לפעול לקידום דיוור דיגיטלי. כיום, 53% מלקוחות הבנק מקבלים את הדיוור בדוא"ל, והחל משנת 2024 יבוצע דיוור דיגיטלי גם בתחום המשכנתאות. לצד המאמצים לצמצום צריכת הנייר הקבוצה פועלת לשלב רכש של נייר ממוחזר. רכש זה היווה בשנת 2023 כ-8.8% מתוך צריכת הנייר הכוללת בבנק. כלל הנייר הממוחזר שבו הבנק עושה שימוש מיוצר מ-100% סיבים ממוחזרים. הבנק מוודא שחומרי הגלם שבהם הספק עושה שימוש הם ממקור מאושר ועומדים בתקנים בינלאומיים.



פעולות החיסכון בצריכת הנייר של הבנק אפשרו חיסכון של

כ-27.76 מיליון דפים, השווים לכ-126 טון פד"ח.¹

1. נתון זה חושב על בסיס ההנחה שחבילת דפי A4 של 500 דפים שוקלת כ-2.5 קילו, בהתאם לנתוני DEFRA.

הדרכה דיגיטליות (למידה מרחוק ולמידה עצמית באמצעות לומדות).

● **מערך הסעות –** בבניין מט"ל מתנהל מערך הסעות העומד לרשות העובדים המגיעים מאזורים שונים בארץ. כמו כן יש עידוד שימוש בתחבורה ציבורית בכלל, וברכבת בפרט, באמצעות מערך היסעים (שאטלים) מתחנת הרכבת לבניין מט"ל (מערך משלים בשעות ההגעה והיציאה). בשנת 2023 כ-20% מהעובדים בבניין מט"ל עשו שימוש יומיומי בהסעות מאורגנות. מערך ההסעות עתיד להתרחב בשנת 2025, עם המעבר של כל יחידות מטה הבנק ללוד.



בשנת 2023 סך ההשקעה הכולל ביוזמות לחיסכון אנרגטי היה כ-0.5 מיליון ש"ח, שאפשרו חיסכון של כ-323 טון פד"ח.

יוזמות הבנק לצמצום צריכת האנרגיה בשנת 2022

השקעה כספית (ביזמה ש"ח)	חיסכון משוער של טביעת הרגל הפחמנית	צריכת חשמל משוערת שנחסכה		יוזמות לצמצום צריכת החשמל
		קוט"ש	גי'גה ג'אול (GJ)	
88,000	23	180	50,000	החלפת נורות במשרדים לנורות LED
השקעה כספית (ביזמה ש"ח)	חיסכון משוער של טביעת הרגל הפחמנית	צריכת דלק משוערת שנחסכה		יוזמות לצמצום צריכת הדלק
		ליטר	גי'גה ג'אול (GJ)	
320,800	113	1,695	49,680	מעבר לישיבות וידאו
	187	2,743	80,398	מעבר להדרכות דיגיטליות
320,800	300	4,438	130,078	סך הכול

צריכת נייר

הקבוצה משתמשת בנייר בעיקר להדפסת טפסים, מכתבים ללקוחות, הדפסת דוחות וכיוצא בזה. יש לציין כי שיעור ניכר מהשימוש בנייר הוא ניירות שמופקים עבור לקוחות על פי הנחיות בנק ישראל והוראות רגולטוריות אחרות, ונמסרים להם ידנית.

2023	2022	2021	
685	843	793	סך הכל צריכת נייר (טון)
8.8%	14.1%	7.3%	שיעור השימוש בנייר ממוחזר מתוך צריכת הנייר

1. הנתון מתייחס לחלק מהפלטפורמות הדיגיטליות שבהן הבנק משתמש, עבורן קיימות מערכת ניטור המאפשרות מדידה של מספר המשתמשים במערכות והערכה נכונה של היקף החיסכון.

העלאת המודעות לנושאי סביבה – מהלכים לעידוד מחזור בקרב העובדים

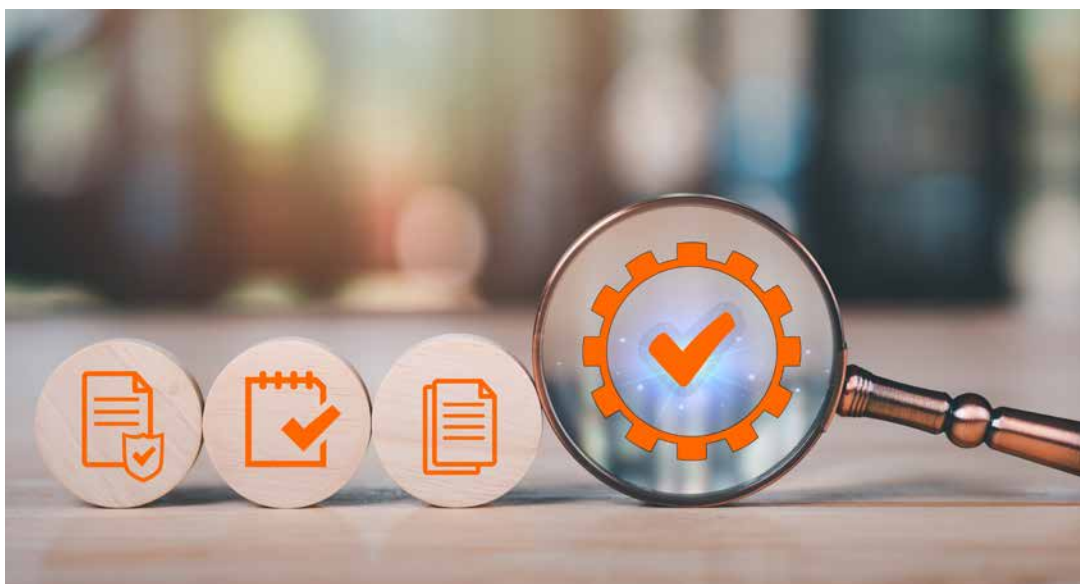
הבנק דוגל בשמירה על הסביבה ופועל ליצירת מודעות סביבתית בקרב עובדיו. לשם כך, מדי שנה נערכות הכשרות בנושאי סביבה, והבנק מקדם יוזמות למחזור ולצמצום פסולת בקרב העובדים ובני משפחותיהם.

- **מחזור בקבוקים** – הבנק מציב מכלים לאיסוף פחיות ובקבוקים במטרה לעודד את עובדיו למחזור.
- **מחזור סוללות ופסולת אלקטרונית** – בשטחי הבנק הוצבו מכלים לאיסוף סוללות ופסולת אלקטרונית.
- **איסוף בגדים לתרומות ולמחזור** – בבניין המשרדים של הבנק בלוד מוצבת מכולה לאיסוף בגדים של העובדים ובני משפחותיהם לתרומה, בשיתוף עמותת "פתחון לב".
- **שימוש חוזר בריהוט** – בעת מכירת נכס של הבנק או החזרתו, נבדקת אפשרות להשתמש בריהוט במקום אחר בבנק או לחלופין לתרום את הריהוט לקהילה.

בקרה ועמידה ברגולציה

בשנת הדיווח לא הוטלו על הקבוצה קנסות או סנקציות בגין הפרות רגולטוריות בנושאים סביבתיים. הבנק עורך בקרה פנימית וחיצונית בתחום הניהול הסביבתי על תחומיו השונים:

- בקרת צריכת הנייר וגריסתו נעשית על ידי מערכות ממוחשבות ועל ידי הספקים השונים.
- נתוני צריכת הדלק בקבוצה מועברים מחברות הדלק השונות.
- נתוני צריכת החשמל של הקבוצה מועברים מחברת החשמל.
- נתוני מחזור הפסולת האלקטרונית מועברים מדוחות הספק.
- כל עובד המשתמש ברכב של הבנק מקבל באופן שוטף דוח המשקף לו את נתוני צריכת הדלק ברכב שלו. כך עולה המודעות לחיסכון בצריכה על ידי שימוש יעיל ונכון ברכב.



יזמות לצמצום צריכת הנייר	צריכת הדפים המשוערת שנחסכה (יחידות)	משקל הדפים המשוער שנחסך (טון)	חיסכון משוער של טביעת הרגל הפחמנית
"סניף ללא נייר"	0.86 מיליון	4.3	4
דיוור בדוא"ל	21.1 מיליון	105.5	96
משכנתה דיגיטלית	5.8 מיליון	28.9	26
סך הכול	27.76 מיליון	138.8	126

מחזור וטיפול בפסולת

הטיפול בפסולת בקבוצה מתמקד בהפרדה לשלושה סוגי פסולות: נייר, פסולת אלקטרונית וראשי דיו.

סוג הפסולת	דרך הטיפול	יעד לפיני	היקף ב-2019	היקף ב-2020	היקף ב-2021	היקף ב-2022	היקף ב-2023
פסולת נייר ¹	העברה למחזור (בטונות)	חברת ק.מ.מ	400	486	795	1,157	579
טיפול בפסולת אלקטרונית	גריטה (בטונות)	חברת שורו	46	48	11	² 41	³ 44
טיפול בראשי דיו וטונרים ⁴	גריטה (ביחידות)	חברות ק.מ.מ וכחילה	9,711	10,889	10,033	9,849	6,376

כל פסולת הנייר והפסולת האלקטרונית של הקבוצה מועברת למחזור. כמות הפסולת האלקטרונית המועברת למחזור מדי שנה משתנה בהתאם לפרויקטים הקשורים בהחלפת ציוד אלקטרוני הנעשית על פי צורכי הבנק.

הקבוצה עומדת בהוראות המשרד להגנת הסביבה בכל מה שקשור לסילוק פסולת רגילה ומסוכנת.⁵

צריכת מים

צריכת המים בקבוצת מזרחי-טפחות היא בעיקרה לצרכים משרדיים. היקף צריכת המים של הקבוצה לשנת 2023 הוא כ-85,315 קוב. עצימות צריכת המים של הקבוצה היא 11.75 (קוב/עובד) – עלייה של כ-22% לעומת השנה הקודמת. העלייה בצריכה בשנת 2023 נובעת בעיקר מצריכת מים לטובת עבודות ההקמה של פרויקט הבנייה בקמפוס מט"ל. אם חלה חריגה בצריכת מים בסניפים (בדרך כלל מתקבלת על כך התראה מהרשות המקומית), נשלחים מיד נציגי מוקד האחזקה לאיתור הנזילה וטיפול בה. בחלק מבנייני המטה יש מערכת בקרת מבנה שמכבה את ברזי המים בשעות הלילה ומתריעה באופן ישיר באמצעות מסרון לגורמים הממונים על צריכה חריגה (דהיינו נזילה). קריאות אלה מטופלות באופן מיידי.

1. סך פסולת הנייר המועברת למחזור נמוכה מהיקף הצריכה בשנת 2023, בשל הכללה של צריכת נייר לדיוור המועברת ללקוחות. בשנת 2021 התחיל הבנק בפרויקט ביעור חומר שהיה מצוי במכלי ארכיב ישנים, אשר במשך שש שנים לא בוער, כתוצאה מדרישות משפטיות. משהתקבל אישור, התחיל הבנק בביצוע פרויקט הביעור ברבעון האחרון של 2021, והפרויקט הסתיים בשנת 2022. לפיכך בשנים 2021-2022 הועברה פסולת נייר מרובה למחזור, הגדולה מסך צריכת הנייר בפועל בשנים אלו.

2. נתוני הטיפול בפסולת האלקטרונית כוללים את בנק אגוד בשנת 2022.

3. בעקבות סגירת בנק אגוד ופינוי אזורים שונים במט"ל כחלק מבניית הקמפוס החדש, חלה עלייה בפסולת האלקטרונית.

4. נתונים אלה אינם כוללים את בנק אגוד.

5. כגוף פיננסי, הפסולת המסוכנת של הבנק כוללת סוללות ונורות. נתונים אלה מוצגים בתוך הפסולת האלקטרונית של הבנק.

מענה ל-SDGs	יעד שהוגדר
 	בניית הקמפוס החדש של הבנק בלוד בהתאם לתקן LEED לבנייה ירוקה ובשאיפה להשגת הסמכת פלטינום של התקן, במטרה לקדם את ההתייעלות האנרגטית.
	קידום הצבת מתקנים פוטו-וולטאים על גג חניון מזרחי בקמפוס מט"ל. צמצום צריכת הנייר בכ-30% תוך שנתיים.
	המשך היערכות ליישום נב"ת 345 של בנק ישראל, בנושא ניהול אפקטיבי של סיכונים פיננסיים שקשורים לאקלים, תיקוף סקר סיכוני אקלים ועדכון מסמכי המדיניות בקרב כלל החטיבות בבנק.

סטטוס	מענה ל-SDGs	יעד שהוגדר
מבוצע בשוטף.	 	העלאת מודעות העובדים לצמצום בצריכת אנרגייה.
בתהליך עבודה.	  	קידום חתימת הסכם ותכנון להקמת תחנת כוח מבוססת גז טבעי במט"ל (אשר תוביל גם לצמצום השימוש בגנרטור סולר).
בוצע.		הטמעת פרויקט תיק משכנתה דיגיטלי בכלל סניפי הבנק במטרה לצמצם את צריכת הנייר, והרחבת השימוש בחתימה דיגיטלית במגוון שירותים.
בוצע.		צמצום צריכת הנייר בכ-30% בתוך שלוש שנים (לאחר שיוטמע פרויקט תיק משכנתה דיגיטלי).
בוצע.		היערכות הבנק לכלל שינויי הרגולציה, מקומית ובינלאומית, דרישות דיווח בנושא אקלים וסביבה וגיבוש מדיניות וממשל אקלים.